БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 86

9 ИЮНЬ ЧОРШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР ҚОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Касаба союзларининг XI с'езди (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ. **Э. Раҳмонов.** — Партия ташкилоти ва сиёсий агитация. **И. Ибодов.** — Коммунистлар социалистик мусобақага бошчилик қилмоқдалар (2-нчи бет).

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони (2-нчи бет).

МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА НАЗАРИЯНИ УРГАНУЧИЛАРГА ЕРДАМ. **Н. Ганин.** — Коммунистик партиянинг миллий масалага оид назария ва программаси (2 ва 3-нчи бетлар).

Қардош Озарбайжон пахтакорлари вакилларининг маслаҳатлари асосида ғўза парваришини янада кучайтирайлик! Ш. Кузанбоев. — Юқоричирчиқда хотиржамлик. Озарбайжон пахтакорлари Тошкент область колхозларида (3-нчи бет).

Қуёшнинг тўла тутилиши кўринадиган доирага Тошкент астрономларининг экспедицияси (4-нчи бет).

Урта Осиёда текшириш ишлари олиб борган отоқли тадқиқотчилар тўғрисида ҳужжатли тўпламлар (4-нчи бет).

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАСИДАН. **Х. Жалилов, Ж. Усмонов,** — «Яхлит» жавоб (4-нчи бет).

Жанва кенгаши теварагида (4-нчи бет).

Франция коммунистик партиясининг XIII с'езди (4-нчи бет).

Пальмиро Тольятти Римда нутқ сўзлади (4-нчи бет).

Социалистик мусобака шартларини тўла бажариш учун

Областимизга қардош Озарбайжон ССР пахтакорларининг вакиллари келди. Азиз, жонажон дўстларимизнинг келиши ҳаммамизни қувонтирди. Буюк совет оиласининг ҳамкорлиги, монолитлиги, ҳаётий дўстлиги коммунистик қурилиш йўлидаги улуғвор ишларда ўз ифодасини топди. Ўзбек, озарбайжон, тожик, қирғиз, туркман ва қозоқ пахтакорининг традиция бўлиб қолган мусобақаси ҳам ана шу оилада биргаликда яшаш ва ишлаш туфайли вужудга келди.

Буюк мақсад буюк ғайратни туғдиради. Қардош республика пахтакорларининг социалистик мусобақада ўз олдиларига қўйган асосий мақсадлари — севикли совет Ватанимизнинг экономикаси ва маданиятини янада яшнатиш, пахта етиштиришни узлуксиз ривожлантириш ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини кескин равишда юксалтиришдан иборат.

Партия ва ҳукуматимиз совет пахтачилигини ривожлантиришга ғоят катта э'тибор бериб, енгил саноат учун ва меҳнаткашларнинг эҳтиёжларини қондириш учун энг зарур бўлган хомаш'ё резервларини кўпайтириш юзасидан узоқ йилларга мўлжалланган тадбирларни белгиладилар. СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитети Ўзбекистон ССР, Туркманистон ССР ва Тожикистон ССРда пахтачиликни янада ривожлантириш ҳақида махсус қарорлар қабул қилдилар. Бу қарорларда юксак техника асосида пахтачиликни яқин 4—6 йил ичида кескин равишда ривожлантириш, янги ерларни ўзлаштириш ва ҳосилни ошириш ҳисобига пахта етиштиришни бирнеча миллион тоннага кўпайтириш кўзда тутилади. Ана шу улуғвор вазифани бажаришда қардош республика пахтакорлари ўртасида давом этаётган мусобақа катта роль ўйнайди.

Бу йил республикамиз пахтакорлари давлатга 3 миллион тонна миқдорида пахта топширишлари керак. Бу пахтанинг талай қисмини Тошкент областининг колхоз ва совхозлари етказиб берадилар. Демак, ишнинг ҳажми ва ҳосил етиштиришнинг салмоғи жиҳатидан бизнинг областимиз республикада етакчи ўринни эгаллайди.

Шу кунларда ҳамма жойда ўзаро текшириш ишлари олиб борилмоқда. Партия, совет ташкилотлари, қишлоқ хўжалик органлари, колхозлар, совхозлар, МТСлар ҳамда жамоат ташкилотлари вакилларининг актив қатнашуви блан ўтказилаётган бу текширишларда социалистик мусобақа шартларининг қандай бажарилаётганлигига дастлабки якун тўпланмоқда. Ҳозиргача кўпгина районлар, қишлоқ советлари, колхоз, совхоз ва МТСлар дастлабки текширишни ўтказдилар. Бу текширишлар ғўзанинг биринчи парвариши даврида олиб борилди. Текшириш давомида мусобақадошлар пахтачиликда тўпланган бой тажрибалар блан атрофлича танишдилар, қатор ораларини чопиқ ва культивация қилиш, ғўзаларни озиқлантириш, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши кураш соҳасида қўлланилаётган агротехниканинг янги усулларини кўрдилар ва ўргандилар. Шу блан бирга далачилик ишларидаги катта камчиликларни ҳам очиб ташладилар.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг колхоз ва совхозларнинг ишлабчиқаришида механизацияни кенг жорий этиш ва далачилик ишларида меҳнат унумини оширишга ёрдам берадиган илғор иш методларини кенг қўлланиш ҳақидаги қарори қишлоқ меҳнаткашларининг ижодий ташаббусини кучайтирди. Қардош республика пахтакорлари блан бўлган социалистик мусобақада партиямиз томонидан кўрсатиб берилган ана шу вазифани муваффақиятли бажариш асосий мақсад қилиб қўйилгандир. Илғор колхоз ва совхозлар механизмлардан фойдаланишни яхшилаш блан бирга, агротехниканинг янги усулларини изчиллик блан амалга оширмоқдалар. Бу йил биринчи марта талай майдонларда ғўза яганаси машина блан ўтказилди. Пахтачиликда энг нозик, мураккаб ва мас'улиятли ҳисобланган бу ишнинг машиналаштирилиши катта аҳамиятга эгадир.

Маҳаллий партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг энг муҳим вазифаси — агротехниканинг янги усулларини ва илғорларнинг бой тажрибасини колхозларнинг ишлабчиқаришига кенг жорий этишдан иборат.

Социалистик мусобақа шартларини бажаришда энг мас'улиятли давр келди. Барча участкалардаги ғўзалар юксак агротехника асосида комплекс парвариш қилингандагина ҳосил мўл бўлади. Шу кунларнинг ҳарбир соат ва минути деҳқончиликда жуда қимматлидир. Ғўзаларнинг тез ривожланиб, эрта ҳосилга киритилиши бизнинг меҳнатимизга боғлиқ. Ер юмшоқ бўлиб, тупроқда озуқа моддалари етарли бўлгандагина, ҳаво ва иссиқлик блан тўла та'минлангандагина ғўза тез ривожланади, барвақт ҳосилга киради. Бунга фақат қаторларни юқори сифатли ишлаш, суғориш, озиқлантириш ва бошқа тадбирларни усталик блан ўз вақтида амалга ошириш йўли блангина эришиш мумкин.

Областимизда аҳвол қандай? Ғўза парваришининг бориши тўғрисидаги ма'лумотда келтирилган рақамлар дала ишлари ҳамон кейинда қолаётганлигини кўрсатиб турипти. Октябрь, Бекобод, Ховос, Пискент, Паркент районлари айниқса орқада қолмоқдалар. Бу районлардаги айрим колхозларнинг далаларини ёввойи ўт босиб кетган. Чопиқ ва культивация сифатсиз ўтказилиб, суғориш ва озиқлантиришда агротехника кўрсатмаларига риоя қилинмаётир. Пискент, Ховос районларида чопиқ тракторларининг иш унуми ниҳоятда паст. Ана шу районларда ишчи кучларининг анча қисми дала ишларига жалб қилинган эмас. Пискент районида биринчи чопиқ ҳозиргача тамом қилингани йўқ. Ховос районида биринчи чопиқ экин майдонининг ярмидан сал кўпроғида ўтказилди. Ана шу районлардаги жуда кўп колхозларда ғўзани дастлабки озиқлантириш шу кунгача тугалланган эмас.

Ғўзани парвариш қилишдаги бу қолоқлик маҳаллий партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалиги органлари ҳамда айрим колхоз, совхоз ва МТС раҳбарларининг пахтачилик блан боғлиқ бўлган асосий масалаларни ҳал этишга бепарволик ва мас'улиятсизлик блан қарашлари орқасида рўй бермоқда. Улар ишда чинакам ташкилотчи бўлмаётирлар, мавжуд кучларни уюштириш ва бу кучларни ғўза парваришига сафарбар этиш, техникадан унумли фойдаланиш каби ишлар блан жиддий ва системали шуғулланмаётирлар. Раҳбарликдаги бундай яроқсиз иш усулига қат'ий барҳам бериш керак. Ғўза парваришидаги қолоқликни битириш учун оператив чораларни кўриш зарур. Бунинг учун даставвал ҳарбир колхоз, совхоз ва МТСдаги барча машиналардан, от-улов кучларидан максимал фойдаланиш лозим. Колхозчилар, совхоз ишчилари ва механизаторлар ўртасида меҳнатни тўғри уюштириш, ҳосилни ошириш учун кураш йўлидаги социалистик мусобақага уларни актив жалб этиш — партия ва совет органларининг вазифасидир.

Уртачирчиқ район пахтакорлари ва механизаторлари шу кунларда мўл ҳосил етиштиришнинг тақдири ҳал қилинаётганлигини ҳисобга олиб, июнь ойида ҳамма майдондаги ғўзага икки марта комплекс ишлов бериш мажбуриятини олдилар. Маҳаллий партия ва совет ташкилотлари Уртачирчиқ район пахтакорлари ва механизаторларининг ватанпарварлик ташаббусини барча қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларининг оммавий ҳаракатига айлантириб июнь ойида барча участкалардаги ғўзаларни икки марта парвариш қилишга эришишлари лозим.

Озарбайжон пахтакорларининг вакиллари областимизнинг колхоз ва совхозларида социалистик мусобақа шартларининг бажарилишини текширишга киришдилар. Биз мусобақадош дўстларимизнинг келишини меҳнат соҳасида янги муваффақиятларга эришиш, ғўза парваришини янада кучайтириб юбориш блан кутиб олмоғимиз керак. Озарбайжонлилар ишимиздаги камчиликларни кўрсатиш блан бирга, бу камчиликларни тугатиш ҳақида маслаҳатлар бермоқдалар. Бизнинг вазифамиз — мусобақадошларимизнинг дўстона маслаҳатлари ва кўрсатмаларини изчиллик блан амалга оширишдир.

Ҳамма жойда ғўза парваришини янада кучайтириб, пахтадан мўл ҳосил етиштириш йўлидаги улуғ мақсадга эришиш учун фидокорона меҳнат қилайлик.

Ҳурмат тахтаси

Давлат пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун область **Ҳурмат тахтасига** ёзилдилар:

Бекобод районидаги **Ленин номли колхоз** (колхоз раиси ўрток **Мирзаев**, партия ташкилотининг секретари ўртоқ **Аҳмедов**, комсомол ташкилотининг секретари ўрток **Т. Мирзаев**).

Юқоричирчиқ районидаги **Свердлов номли колхоз** (колхоз раиси ўрток **Ким Дмитрий**, партия ташкилотининг секретари ўрток **Ким Этман**, комсомол ташкилотининг секретари ўртоқ **Лим Михаил**).

Ғалланинг дастлабки центнерлари давлатга топширилди

УРСАТЬЕВСКАЯ, (ЎзТАГ). Ховос районининг колхозлари ғалла ўрим-йиғимига Тошкент областида биринчи бўлиб киришдилар. Районнинг Охунбобоев номли, Маленков номли, Каганович номли ва бошқа қишлоқ хўжалик артелларида ўрим-йиғим ишлари тез сур'ат блан олиб борилмоқда. Ғалла комбайнлар блан ўриб олинаётир. Комбайнлар сони бу йил анча кўпайди.

Ҳамма жойда бошоқли экинлардан мўл ҳосил етиштирилди. Район колхозлари томонидан бу йил ўзлаштирилган қўриқ ерларда ғалла ҳосили яхши бўлди. Бундай ерларнинг умумий майдони 3,5 минг гектарни ташкил этади.

Кеча Охунбобоев номли ва Маленков номли колхозлар давлатга янги арпа ҳосилидан дастлабки ўнлаб центнерини топширдилар.

СССР касаба союзларининг XI с'езди

7 июньда Москвада СССР касаба союзларининг XI с'езди ишга бошлади.

С'езд очилмасдан анча олдин Катта Кремль саройининг заллари бепоён Ватанимизнинг ҳамма томонларидан Москвага келган совет ишчилар синфининг, интеллигенциянинг энг яхши вакиллари, СССР халқларининг шонли ўғиллари ва қизлари блан лиқ тўлди. Касаба союзларининг с'ездига ишчилар ва хизматчилар қасаба союзлари а'золарининг қирқ миллионли армиясидан вакил қилиниб 1.364 делегат сайланган.

Залда жуда кўп меҳмонлар — саноат новаторлари, қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари, фан, адабиёт ва сан'ат арбоблари, кўп сонли жамоат ташкилотларининг вакиллари бор.

Четэл меҳмонлари учун белгиланган ложалар меҳмонлар блан лиқ тўлган. СССР касаба союзларининг с'ездига кўпгина четэл касаба союзлари ва ишчи ташкилотларидан делегациялар келган. Жаҳон Касаба Союзлари Федерациясининг бош секретари Луи Сайян бошчилигида Федерация делегацияси ҳам с'ездда иштирок этмоқда.

Кундуз соат 12. ВЦСПС раиси ўртоқ **Н. М. Шверник,** ВЦСПС секретарьлари президиум столи ёнидан жой оладилар. КПСС Марказий Комитети Президиумининг а'золари **К. Е. Ворошилов, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, Н. С. Хрушчев,** ўртоқлар, КПСС Марказий Комитетининг секретарьлари **М. А. Суслов, П. Н. Поспелов** ўртоқлар ложалардан жой оладилар. Делегатлар ва меҳмонлар ўринларидан туриб уларни давомли гулдурос қарсаклар блан қутлайдилар.

ВЦСПС раиси ўртоқ **Н. М. Шверник** с'ездни очади.

У, с'езд делегатларини ва меҳмонларни — четэл касаба союзлари ва ишчи ташкилотларининг вакилларини Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети номидан қизғин табриклайди. С'езд қатлашчилари Ленин ўлмас ишларининг давомчиси, улуғ доҳи Иосиф Виссарионович Сталиннинг ёрқин хотирасини ўринларидан туриб ҳурматлади.

С'ездниг раҳбар органлари сайланади. Президиум составига 67 киши сайланади. Булар орасида бутун мамлакатга донги кетган саноат ва қишлоқ хўжалик новаторлари, маданият арбоблари; мамлакатда хотин-қизлардан биринчи трактор бригадасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **П. Н. Ангелина,** пармалаш мастери, Сталин мукофоти лауреати **Қурбон Аббосов,** дондор тўқувчи **Д. И. Ананьева,** теплоход механиги, Сталин мукофоти лауреати **Б. И. Бурлаков,** тезкор токарь, Сталин мукофоти лауреати **П. Б. Биков,** Социалистик Меҳнат Қаҳрамони комбайнчи **И. П. Варакин,** СССР халқ артисти **Е. Н. Гоголева,** Кузнецк металлургия комбинатининг вольцовшиги, Сталин мукофоти лауреати **П. В. Заварикин,** РСФСРда хизмат кўрсатган врач **Е. Т. Зикова,** боксит конларининг проходчиги, Сталин мукофоти лауреати **Не'матжон Минзарипов,** икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, бузоқ боқувчи **Н. А. Смирнова,** Сталин мукофоти лауреати ғишт терувчи **И. П. Ширков,** паровоз машинисти, Сталин мукофоти лауреати **Г. С. Шумилов** ва бошқалар бор.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг а'золари **Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. С. Хрушчёв** ўртоқлардан иборат составда с'езд Фахрий президиуми ғоят баланд руҳ блан сайланади.

Сўнгра с'езд секретариати, редакцион ва мандат комиссиялари сайланади. Қуйидаги кун тартиби қабул қилинади:

1. Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Советининг ҳисобот доклади.
2. ВЦСПС Марказий Ревизия Комиссиясининг ҳисобот доклади.
3. СССР Касаба союзлари Уставига киритиладиган ўзгартишлар тўғрисида.
4. Бутуниттифоқ Касаба Союзлар Марказий Советини ва ВЦСПС Марказий Ревизия Комиссиясини сайлаш.

КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **М. А. Сусловга** сўз берилади. С'езддагилар томонидан самимият блан кутиб олинган ўртоқ М. А. Суслов Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Советидан с'ездга юборилган табрикни ўқиб эшиттиради. С'езд қатнашчилари коммунизм мактаби бўлган совет касаба союзлари шарафига, Совет Иттифоқининг шонли ишчилар синфи ва халқ интеллигенцияси шарафига, улуғ социалистик Ватан шарафига айтилган табрик сўзларига жавобан ўринларидан турган ҳолда қизғин овация қиладилар.

Сўнгра с'езд биринчи масалани муҳокама қилишга киришади. Делегатлар ва меҳмонлар томонидан самимий кутиб олинган ВЦСПС Раиси ўртоқ **Н. М. Шверникка** доклад қилиш учун сўз берилади.

— Коммунистик партия раҳбарлиги остида, — дейди у, — совет касаба союзлари ишчилар ва хизматчилар кенг оммасини халқ хўжалик планларини тўла ва ошириб бажариш учун, қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини ҳамда халқ исте'мол қиладиган буюмларни ишлаб чиқаришни кескин равишда юксалтириш соҳасидаги жуда муҳим вазифаларни амалга ошириш учун курашга сафарбар қилиш соҳасида анча ишлар қилдилар.

Коммунистик партия томонидан яратилган ва тарбияланган СССР касаба союзлари социалистик экономикани тинмай ривожлантириш учун курашиб ўз сафларини мустаҳкамладилар.

Ўртоқ Шверник, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг табригини с'езд делегатлари ғоят мамнуният блан, жуда катта хурсандлик ва ниҳоят даражада мас'улият ҳислари блан тингладилар, — деди.

Н. М. Шверник делегатлар ва меҳмонларнинг гулдурос қарсаклари остида бундай дейди:

— Совет касаба союзлари Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советини ҳормай-толмай ишлаб ҳал қилаётган ҳамма вазифаларни амалга ошириш учун ишчилар ва хизматчиларни меҳнат соҳасида яна зўр ғайрат кўрсатишга сафарбар қиладилар, деб партиямиз Марказий Комитетини, Ҳукуматимизни с'езд номидан ишонтиришга менга ижозат берингиз.

Сўнгра докладчи Совет Иттифоқи меҳнаткашларининг социалистик қурилишда эришган муваффақиятлари тўғрисида гапиради. У, совет халқининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XIX с'езди белгилаб берган программани муваффақият блан амалга ошираётганлигини кўрсатувчи далилларни келтиради. Социалистик саноат ҳатто энг юксак даражада тараққий қилган капиталистик мамлакатлар ҳам орзу қилолмайдиган тез сур'атлар блан ривожланмоқда. Саноат ишлабчиқаришининг ҳажми ўтган йил 1950 йилдагига нисбатан 45 процент кўпайди. Совет корхоналарида маҳсулот чиқариш тўхтовсиз кўпайтирилмоқда, маҳсулотнинг сифати яхшиланмоқда, таннархи пасайтирилмоқда. Партия ва ҳукумат томонидан кўрилган чоралар туфайли 1953 йилнинг иккинчи ярмида саноат халқ исте'мол қиладиган молларни биринчи ярим йилдагига қараганда 30 миллиард сўмлик кўп чиқарди. Бу йил саноат маҳсулоти чиқариш 1950 йилдагига нисбатан тахминан 60 процент кўпайди. Шундай қилиб, бешинчи бешйиллик план топшириқлари мамлакатимизда муваффақият блан тўла ва ошириб бажарилади.

Капиталистик давлатларда аҳвол бутунлай бошқачадир. Капиталистик мамлакатларда экономикани ҳарбийлаштириш ва зўр бериб қуролланиш кундан-кунга кучайтирилмоқда, бу эса, бир ҳовуч капиталистик монополияларнинг мисли кўрилмаган даражада бойишига ва миллион-миллион меҳнаткашларнинг қулоқ эшитмаган даражада қашшоқланишига хамда хонавайрон бўлишига олиб келмоқда. Америка Қўшма Штатларида ўсиб бораётган иқтисодий кризис ўзининг вайрон қилувчилик та'сирини тобора кенг ёймоқда, бу иқтисодий кризиснинг оқибатлари капиталистик мамлакатларнинг ҳаммасида деярлик ўзини сездирмоқда. АҚШда саноат ишлабчиқариши пасайиб бормоқда. Ҳозирги вақтда АҚШда тўла ёки қисман ишсизлар 15 миллионча кишини ташкил этади. Аҳолининг харид қобилияти пасайиб кетмоқда. АҚШда турмуш қиммати 1953 йилнинг иккинчи ярмида 1947 йилдагига нисбатан 21 процент ошди, Англияда 40 процент, Италияда 23 процент ошди. Мустамлака ва қарам мамлакатларнинг меҳнаткашлари ғоят оғир шароитда яшамоқдалар.

— Ҳуқуқсизлик ва тоқат қилиб бўлмаслик даражадаги зулм, — дейди нотиқ, — халқ оммаси ўртасида норозиликни кучайиб кетишига сабаб бўлмоқда капитал мамлакатларда забастовка ҳаракатини кўпайтирмоқда. Капиталистик мамлакатларнинг меҳнаткашлари ўзларининг ҳаётий ҳуқуқлари учун, озодлик ва мустақиллик учун курашга қат'ий равишда қўзғолмоқдалар. Совет Иттифоқи, Хитой Халқ Республикаси ва халқ демократияси мамлакатларининг капиталистлар учун эмас, балки ўзлари учун ишлаётган халқларининг муваффақиятлари бутун дун'ё меҳнаткашларида ишонч туғдирмоқда, уларни капиталистик зулмдан қутулиш учун, инсониятнинг ёруғ келажаги учун курашга қўзғотмоқда.

Сўнгра докладчи касаба союзларининг халқ хўжалигини ривожлантиришда иштирок қилишига, социалистик мусобақани ташкил қилиш масалаларига муфассал тўхталиб ўтади. Мусобақа давомида корхоналарда новаторлар ва илғорларнинг кўп сонли кадрлари ўсиб етишди.

Ишлабчиқариш новаторлари — энг малакали ва техника жиҳатдан саводли ишчилар бўлиб, улар ишлабчиқаришнинг янгидан-янги резервларини тўхтовсиз очиб бермоқдалар, техникадан моҳирлик блан фойдаланмоқдалар, ўз меҳнатларини янгича ташкил қилмоқдалар. Булар жамиятимизнинг илғор меҳнаткашлари бўлиб, ҳамма ишчилар ва хизматчилар шуларга тенглашишлари лозим. Касаба союзларининг вазифаси тажриба ва ташаббусни бутун чоралар блан қўллабқувватлаб, бу тажриба ва ташаббусни ишчилар ва хизматчиларнинг кенг оммасига етказишдан иборатдир.

Саноатимиз ва қишлоқ хўжалигимизнинг, — дейди нотиқ, — меҳнат унумини тинмай ошириш учун жуда катта имкониятлари бор. Аммо кўпгина корхоналарда ва халқ хўжалигининг бирқанча тормоқларида шу имкониятлардан жуда кам фойдаланилмоқда. Бутун саноатдаги ишчиларнинг меҳнат унуми 1948 йилдаёқ урушгача бўлган даражага етиб ва ундан ҳам ошиб кетган бўлса, кўмир саноатида меҳнат унуми шу даражага фақат 1951 йилдагина етди, ба'зи шахталарда эса ҳали ҳам шу даражага етгани йўқ. Урмон саноатида ва қурилишда меҳнат унумини ошириш планини бажариш иши қониқарсиз аҳволда бормоқда.

Аммо новаторларнинг кўпгина қимматли ташаббуслари кенг равишда ёйилмаётир. Бунга кўпинча министрликларнинг ва корхоналарнинг раҳбарлари ҳамда касаба союз ташкилотлари айбдирлар. Касаба союз ходимларининг ба'зилари илғорларнинг бошлаб берган ташаббусларини ма'қуллашни, шу ташаббусни ёйиш тўғрисида қарор қабул қилиш, шовқин-сурон кўтаришни яхши кўрадилар-у, аммо бу масала устида ҳечбир амалий иш қилмаётирлар.

Касаба союзлар ва биринчи галда ВЦСПС омманинг ўсиб бораётган ижодий активлигига бошчилик қилиш ўрнига кейинги йилларда социалистик мусобақага раҳбарлик қилишни сусайтириб юбордилар, ишлабчиқариш новаторларининг тажрибаларини ёйишни ўзларининг ишлабчиқариш — оммавий ишларида асосий вазифа қилиб олмадилар.

Социалистик мусобақа —жонли, ижодий ишдир. У, формализмни, расмиятчиликни асло кўтармайди. Аммо, кўпгина корхоналарда касаба союз ташкилотлари мусобақани ривожлантириш соҳасида ташкилотчилик ишлари олиб бориш ўрнига кўпинча ҳархил ма'лумотлар тузиш, справкалар ва ҳисоботлар ёзиш, мусобақалашаётганларни ҳисобга олишнинг жуда кўп хил формаларини ва бланкаларини ишлаб чиқиш блан шуғулланмоқдалар. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг якунларини жам'лашда бюрократларча практика пайдо бўлди. ВЦСПС, касаба союзларнинг марказий комитетлари ва министрликлар мусобақаларни якунлашда фақат илғор корхоналар блан шуғулланадиган бўлиб қолдилар, фабрикалар ва заводларнинг, МТСлар ва совхозларнинг кейинда қолишига нималар сабаб бўлаётганлигини ўрганмадилар, қолоқ корхоналарни илғор корхоналар даражасига етказиш учун конкрет тадбирларни белгиламадилар. Фабрика-завод комитетлари ва маҳаллий комитетлар барча ишчи ва хизматчиларнинг мусобақада актив иштирок қилишларига ва меҳнатда юксак унумга эришишда уларга ёрдам беришлари лозим.

Ишлабчиқариш кенгашлари ишчилар ва инженер-техник ходимларнинг ижодий ташаббусини янада ривожлантирадиган муҳим воситадир. Кўпгина корхоналарда ишлабчиқариш кенгашлари оммани коммунистик руҳда тарбиялайдиган чинакам мактаб бўлиб қолди.

Ишчилар ихтиро'чилигини ва рационализаторлигини ривожлантириш, меҳнат интизомини бутун чоралар блан мустаҳкамлаш соҳасида касаба союзларининг ишларини яхшилаш зарур. ВЦСПС ва касаба союзларининг Марказий комитетлари ишҳақини тартибга солиш масалаларига кўпроқ э'тибор беришлари, ишчилар ва хизматчиларнинг меҳнатига ҳақ тўлашда текисчиликни тугатишга эришишлари лозим.

Докладчи касаба союзларининг қишлоқ хўжалигини юксалтириш учун курашдаги иштироки тўғрисида гапиради. Касаба союз ташкилотлари янги ерлар ўзлаштирилаётган районлардаги машина-трактор станцияларининг ва совхозларнинг ходимларига маданий хизмат кўрсатиш соҳасида катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Улар қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилини ошириш учун, чорва молларнинг сонини янада кўпайтириш, чорва молларининг маҳсулдорлигини ошириш учун, тракторлардан, комбайнлардан ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналаридан тўла фойдаланиш учун социалистик мусобақани ташкил қилмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь ва февраль-март Пленумлари қишлоқдаги маданий-оқартув муассасаларининг иш савиясини кўтариш, клублар ва кутубхоналарнинг ишларини жонлантириш, кинофильмларни мунтазам равишда кўрсатиб туриш, қишлоқларни радиолаштиришни кучайтириш вазифаларини қўйди. Шунга эришмоқ керакки, ҳарбир машина-трактор станцияси ҳузурида, ҳарбир совхозда қизил бурчак ва кўчма кутубхона очилсин. Касаба союз ташкилотлари МТСлар ва совхозларнинг хўжалик раҳбарларига нисбатан талабчанликни оширишлари лозим, бу хўжалик раҳбарлари қизил бурчакларни, клубларни ва кутубхоналарни ташкил этмоқ учун бинолар ажратиб беришга мажбурдирлар.

МТСларда ва совхозларда меҳнатни ташкил қилишда, юксак индустриал маданиятни жорий қилишда саноат корхоналарининг коллективлари оталик тариқасида катта ёрдам кўрсатишлари мумкин.

Халқнинг фаровонлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш, — дейди ўртоқ Шверник, — партиямиз ва ҳукуматимизнинг олий қонунидир. Ишчилар синфи ва деҳқонларнинг моддий фаровонлиги ҳамда маданий савияси тинмай ўсиб бораётганлиги, кенг исте'мол молларининг нархлари муттасил камайтирилаётганлиги, уй-жой ва маданий қурилиш ишлари кенг авж олдириб юборилганлиги мана шу ғамхўрликнинг ёрқин намунасидир. 1954 йилда уй-жой қурилишига сарф қилинадиган капитал маблағларнинг ҳажми ўтган йилга нисбатан 35 процент кўпайди. Кенг исте'мол молларининг чакана нархлари ҳозир 1947 йилдаги нархларга қараганда қарийб 2,4 баравар арзон бўлиб қолди. Социал страхованиега берилаётган маблағлар йилдан-йилга кўпайтирилмоқда, бу йил бу маблағлар миқдори 24,7 миллиард сўмни ташкил қилади. Касаба союзларининг X с'езди бўлиб ўтган вақтдан бери 13 миллион ишчи ва хизматчи санатория-курортларда даволанди. Ишчи ва хизматчиларнинг болаларидан 12 миллион бола пионер лагерьларида дам олди.

Лекин бизда, — дейилади докладда,— меҳнаткашларнинг моддий ва маданий-маиший талабларини қондириш тўғрисида ғамхўрлик қилмаётган хўжалик ва касаба союз раҳбарлари бор. Нефть саноати министрлиги, Қурилиш министрлиги уй-жой қурилиши планини систематик равишда бажармаётирлар. СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва СССР Совхозлар министрлиги уй-жой қурилиши ишларини ёмон олиб бормоқдалар. Касаба союзларининг марказий комитетлари, фабрика-завод комитетлари ва маҳаллий комитетлар уйлар, ётоқхоналар ва маданий-маиший муассасалар қурилишининг қандай бораётганлигини текшириб туришлари, квартираларнинг тўғри тақсимланишини контроль қилиб туришлари, уй-жой фондининг ремонт қилинишини кузатиб туришлари лозим.

Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини кўтаришда совет савдосини ва умумий овқатланишни кенгайтириш катта аҳамиятга эга. Чакана товар обороти ўсганлигига ва умумий овқатланишнинг аҳволи яхшиланганлигига қарамай, бу ишда жиддий камчиликлар бор. Айрим вақтларда магазинларга моллар лозим бўлган ассортиментда етказиб берилмайди. Овқатларни бемаза қилиб тайёрлаётган ошхоналар ҳали ҳам оз эмас. Касаба союзларининг марказий комитетлари ва касаба союзлари советлари магазинлар ва ошхоналарнинг ишларини кун сайин контроль қилиб туришни та'минлашлари, совет савдоси принципларининг бузилишига қарши кескин кураш ташкил қилишлари, аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилашга эришишлари лозим.

Мамлакатимизда давлат томонидан социал та'минотга ва социал страхованиега, халқ маорифига ва соғликни сақлашга қилинаётган харажатлар йилдан-йилга кўпаймоқда. Бу харажатлар 1954 йилда 141 миллиард сўмга етди. 1953 йилда ишчилар ва хизматчиларни пенсия блан та'минлашга сарф қилинган маблағ 1940 йилдагига нисбатан тўрт баравар кўпайди. Санаторийлар ва дам олиш уйларининг сони тез кўпаймоқда.

Сўнгра, докладчи меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда касаба союзларининг муҳим роли борлигини уқтириб ўтди. Касаба союзлари партия раҳбарлиги остида корхоналарда ва муассасаларда, ётоқхоналарда, клубларда ва кутубхоналарда хилма-хил маданий-оммавий ишларни олиб бормоқдалар. Улар лекциялар ва докладлар, ишлабчиқариш новаторлари блан учрашишлар, дам олиш кечаларини ташкил қилмоқдалар, ишчиларга маданий-техника савиясини оширишда ёрдам бермоқдалар. Ишчилар ва хизматчилардан 2 миллиондан кўпроқ киши бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида шуғулланмоқда. Броқ, касаба союзлари томонидан олиб борилаётган маданий ишларнинг кўлами ва ғоявий савияси қўйилаётган талабларни ҳали қондирарлик даражада эмас. Маданий муассасаларнинг ишидаги расмиятчиликни, бирхилликни йўқотиш керак, уларнинг ишларини чуқур ғоявий мазмунли қилиш, қизиқтирарли қилиш керак. Ҳисобот даври ичида касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятларини мустаҳкамлаш соҳасида бирқанча тадбирларни амалга оширдилар, юз минглаб кишиларни актив-ташкилотчилар ва инструкторлар қилиб тайёрладилар. Шу вақт ичида физкультура коллективларининг ва физкультурачиларнинг сони икки баравардан зиёдроқ кўпайди. Касаба союзларининг кўнгилли спорт жамиятлари 1 миллиондан кўпроқ малакали спортчилар тайёрладилар. Ҳозирги вақтда СССРдаги ҳамма рекордчиларнинг ва мамлакат чемпионлари номини олганларнинг ярмиси касаба союзлар спортчиларидир.

Шу блан бирликда, кўпгина кўнгилли спорт жамиятларида раҳбарликнинг бўшлиги сабабли, ишчилар ва хизматчилар физкультура ва спорт машғулотларига кам иштирок қилмоқдалар. Бирқанча физкультура коллективларида машқ-спорт ишлари, физкультурачиларни «ГТО» комплекси бўйича тайёрлаш ҳамда разрядчи спортчилар тайёрлаш яхши ташкил қилинмаган. Туризм ва альпинизмни ривожлантиришда ҳам нуқсонлар бор.

Сўнгра, ўртоқ Шверник касаба союзларининг ташкилотчилик ишлари савиясини ошириш соҳасидаги вазифаларига муфассал тўхталиб ўтди. Касаба союзларининг XI с'ездидан олдин касаба союз органларининг ҳисоботлари ва сайловлар бўлиб ўтди. Касаба союз комитетларининг ишлари муҳокама қилинганида танқид ва ўз-ўзини танқид жуда авж олдирилди. Касаба союз а'золарининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида сўзлаган нутқларида касаба союзлари бундан буён ҳам партиянинг жанговар ёрдамчиси бўлиши, давлат, хўжалик ва маданий қурилишда касаба союзларининг роли кучайтирилиши лозимлиги ҳақида ғамхўрлик қилаётганликлари яққол кўриниб турди.

Докладчи уқтириб айтдики, ВЦСПС, касаба союзларнинг марказий комитетлари, касаба союзларининг советлари кадрлар блан ишлашни қат'иян яхшилашлари, омма блан алоқаларни мустаҳкамлашлари лозим. ВЦСПСнинг, марказий, республика, ўлка, область касаба союз комитетлари ва советларининг ишларидаги канцеляриячилик-бюрократчилик услуби ҳали ҳам йўқотилгани йўқ. ВЦСПСнинг бўлимлари ва бошқармалари касаба союз ташкилотлари блан мустаҳкам алоқада бўлмадилар, нуқсонларни тугатишда уларга кам ёрдам бердилар.

Сўнгра, ўртоқ Шверник совет касаба союзларининг халқаро ишчилар бирлигини мустаҳкамлаш учун, тинчлик ва демократия учун курашда иштирок қилиши блан боғлиқ бўлган масалаларга тўхталиб ўтди. Пролетар интернационализми принципларига содиқ бўлган совет касаба союзлари барча мамлакатлардаги ишчилар синфи ва касаба союзлари блан мустаҳкам дўстона алоқа боғлаб, яқиндан ҳамкорлик қилмоқдалар. 1949 йилдан бери 62 давлатдан 463 та четэл ишчи делегациялари Совет Иттифоқига келиб кетдилар. Шу муддат ичида четэл касаба союзларининг таклифи блан 269 та совет касаба союз делегациялари жаҳоннинг турли мамлакатларига бориб келдилар.

— Улуғ Хитой Халқ Республикаси, Польша, Чехословакия, Венгрия, Руминия, Болгария, Албания, Мўғулистон Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси ва Корея Халқ-Демократик Республикаси меҳнаткашлари блан бизнинг қардошларча бузилмас дўстлигимиз ва мустаҳкам алоқаларимиз бор деб бугун жуда катта мамнуният ва хурсандлик блан айтишимиз мумкин, — дейди ўртоқ Шверник.

Совет касаба союзлари Четэл мамлакатларининг меҳнаткашлари блан Жаҳон Касаба Союзлари Федерацияси орқали бирлашгандир. Жаҳон Касаба Союзлари Федерацияси яхши ҳаёт учун, демократик ҳуқуқлар ва ишчи синфининг эркинликлари учун, бутун дун'ёда тинчлик учун курашда халқаро касаба союзлар бирлигининг ёрқин ифодасидир. Совет касаба союзлари бундан буён ҳам четэл мамлакатларининг меҳнаткашлари блан қўлни-қўлга бериб, тинчликнинг улуғ ишини сақлаб қолиш учун курашади, меҳнаткаш инсониятнинг энг яхши келажаги учун курашнинг муваффақиятли бўлиб чиқишига бутун кучлари блан ёрдам беради.

Ўртоқ Шверник ўз докладини тамомлаб, уқтириб айтдики, касаба союзлари меҳнаткашларни коммунистик жамиятнинг актив, Ватанга садоқатли қурувчилари қилиб тарбиялашда Коммунистик партиянинг содиқ ёрдамчиси ва ишончли таянчидирлар. Касаба союзлари социалистик Ватаннинг янада гуллаб яшнаши учун, халқнинг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини тинмай ошириш учун курашда меҳнаткашларни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси теварагида янада зичроқ қилиб жипслаштирадилар.

Докладчи сўзининг охирида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси яшасин, деб хитоб қилганида, залдагилар унинг бу сўзларини гулдурос, давомли қарсаклар блан кутиб оладилар. Ҳамма ўрнидан туради.

Сўнгра, с'езд ВЦСПС Ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ Е. М. Савковнинг докладини тинглайди.

Шу блан СССР касаба союзлари с'ездининг биринчи мажлиси тамом бўлади.

(ТАСС).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Партия ташкилоти ва сиёсий агитация

Сирдарё районидаги «Ҳақиқат» колхози энг юқори ҳосилли колхозлардан бири ҳисобланади. Бу ерда пахтачиликда катта тажрибага эга бўлган кўпгина пахта усталари — Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари бор. Колхоз а'золари бу йил чигитни қисқа муддатда экиб, ҳамма ерда уни биртекис ундириб олишга эришдилар. Ҳозир колхозда ғўзанинг иккинчи парвариши тамом бўлди.

Паҳтакорлар меҳнат соҳасидаги бу ютуққа колхозда оммавий-агитация ишларининг яхши йўлга қўйилганлиги туфайли эришдилар. Колхоз агитаторлари оммавий-агитация ишларини яхши уюштириб, колхозчиларни социалистик мажбуриятни бажаришга сафарбар этишда колхоз партия ташкилотига яқиндан ёрдам бермоқда. Агитколлективга 8 та коммунист, 15 комсомол ва 5 та партиясиз актив уюшган. Улар далачилик бригадаларининг шийпонларини намунали безатдилар. Шийпонга колхоз кутубхонаси кўчириб чиқарилган. Барча шийпонларга радиоприёмниклар ўрнатилган. Шийпонда ҳар куни газеталар ўқиб берилади. Деворларга Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасида иштирок этиш ҳуқуқига эришиш учун қўлга киритиш лозим бўлган кўрсаткичлар ёзиб қўйилган. Шийпонда турли темада лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда.

Агитатор ўртоқ Ф. Абдуллаев, Пирназаров, Худойбердиев ва бошқалар колхознинг Сафар Холматов, М. Ғафуров, А. Саидов бошлиқ бригадаларида КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг қарорлари ҳақида, СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги тарихий қарорлари юзасидан кўплаб суҳбат ва лекциялар ўтказмоқдалар.

Агитаторлар тушунтириш ишларини ўз колхозлари мисолида жонли ва конкрет далиллар блан олиб бормоқдалар. Агитатор ўртоқ Абдуллаев яқиндаги бир суҳбатида колхознинг Сафар Холматов бошлиқ илғор бригадасининг тажрибаларини гапириб берди. У бундай деди: «Бизнинг колхозимиз бу йил Ватанимизнинг пойтахти — Москвада очиладиган Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига кандидат қилиб кўрсатилган. Бу йил биздан кўпгина илғорлар виставкада иштирок этадилар. Буларнинг бири — ҳаммамизга ма'лум бўлган донгдор пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, 2-нчи бригада бошлиғи ўртоқ Сафар Холматовдир. Ўртоқ Холматов бригадасида ўтган йили 46,8 центнердан ҳосил олинди. Бу йил бригада а'золари гектаридан 60 центнердан ҳосил етиштириш учун курашаётирлар. Буни ҳозир амалий ишда кўриш мумкин. Бригаданинг 65 гектар ердаги ғўзаси иккинчи комплекс парваришдан чиқарилди. 40 гектар ернинг ғўзаси озиқлантирилди ва 20 гектар ер суғорилди. 50 процентдан ортиқ ерни иккинчи чопиқ ва культивациядан чиқарилди. Бу бригада ғўзалари ёппасига шоналаб ҳосилга кирди.

Мана шундай суҳбатдан кейин ўртоқ Абдуллаев агитаторлик қилаётган М. Ғафуров бошлиқ бригадада ҳам иш қизиб кетди. Колхозчилар ишга эрта чиқиб, кеч қайтадиган бўлдилар. Социалистик мусобақа кундан-кунга қизитиб юборилди. Натижада иш унуми 15—20 процент оширилиб, бригада ғўза парваришида ўртоқ Сафар Холматов бригадасига тенглашиб олди.

Партия ташкилоти (секретари Ҳайдар Жумабоев) агитаторларнинг йиғилишини тез-тез ўтказиб, уларнинг тажрибаларини олмоштириб туради. Галдаги йиғилишда комсомол а'зоси агитатор Абдуллаев ўртоқларига ўз тажрибасини гапириб берди.

Колхозда «Ҳақиқат» деворий газетаси системали равишда чиқарилиб турилмоқда. Бунда колхоз агитаторлари актив иштирок этадилар. Улар деворий газетанинг ҳар галги номеридаги янги ҳабарларни колхозчиларга ўқиб берадилар.

Бошланғич партия ташкилоти колхозчиларни колхоз ишлабчиқариш планида белгилаган тадбирлар блан чуқур таништиришга э'тибор бермоқда. Колхоз бу йил ишлабчиқариш планида хўжаликнинг ҳамма тормоқлари бўйича белгиланган тадбирларни амалга ошириб, планни бажарса, 11 миллион сўм даромад қилиши керак. Колхозчиларнинг ҳарбир меҳнат кунига 15 сўм 60 тийиндан пул ва 3 киолграммдан ғалла тақсимлаб берилади. Мана бундай фактларни агитаторлар ҳарбир колхозчига чуқур етказмоқда. Бу эса колхозчиларни янги меҳнат зафарларига руҳлантирмоқда. Колхозда Мансур Бобожонов, Пўлат Суванқулов, Марҳамат Раҳмонова, Муқаррам Бобожонова, Ойтан Умарова, Абдусаломова каби 200-дан ортиқ колхозчи фидокорона меҳнат қилиб, нормани 2—2,5 ҳиссадан бажармоқдалар.

Колхозда ғўза парвариши ҳартарафлама кучайтирилмоқда. Ҳозиргача 700 гектардан ортиқ ернинг ғўзаси 2—3 марта культивация ва чопиқдан чиқарилди. Колхоз а'золари ғўза парваришини эрта ва сифатли ўтказиб, кенг майдонларда мўл ҳосил етиштириш учун астойдил курашмоқдалар.

Э. РАҲМОНОВ.

Коммунистлар социалистик мусобақага бошчилик қилмоқдалар

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954 — 1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қароридан илҳомланган Ўртасарой районидаги Сталин номли колхоз а'золари пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Колхозчилар бутун майдондаги ғўзаларни бир текис ривожлантириб тезда шонага киритиш учун бутун куч ва воситаларни сафарбар қилмоқдалар.

Колхоз партия ташкилоти (секретари ўртоқ Акмалов) колхозчиларнинг ижодий ғайрат ва ташаббусига бошчилик қилиб, улар ўртасида социалистик мусобақани тобора қизитиш, меҳнат унумини ошириш учун муҳим тадбирларни амалга оширмоқда.

Бошланғич партия ташкилоти колхоз а'золарининг диққатини ғўза қатор ораларини ишлашни кучайтириб, ишда бурилиш ясашга жалб этди. Меҳнат унумини ошириш, илғорларнинг иш тажрибаларини кенг оммалаштириш ва механизациядан тўлиқ фойдаланиш масаласи барча бригадаларда ва очиқ партия йиғилишларида кенг муҳокама қилинди. Дала ишларининг мас'улиятли участкаларига коммунистлар бириктилди.

Колхоз а'золарининг агротехника қоидасига тўла риоя қилиб, тажрибакор пахта усталари блан ҳамкорликда олиб бораётган ижодий ишлари ўз самарасини кўрсатмоқда.

Колхоз пахтадан мўл ҳосил етиштиришда катта мажбуриятлар олиб, Ўртасарой районидаги Охунбобоев номли колхозни социалистик мусобақага чақирган эди. Шу асосда колхознинг барча бригадаларида, звеноларида ва колхозчилар ўртасида ўзаро мусобақа шартномалари тузилди. Социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини партия ва комсомол ташкилоти тез-тез якунлаб бормоқда.

Колхознинг ўртоқ Қўлдошев бошлиқ 5-нчи бригадаси илгари энг қолоқ бригадалардан ҳисобланар эди. Бригада кундалик топшириқларни ва графикларни бажараолмас эди. Бу бригададаги аҳвол колхоз партия ташкилотининг бюро мажлисида муҳокама қилинди. Колхоз коммунистларининг яқиндан ёрдам бериши натижасида меҳнат интизоми мустаҳкамланди. Бригадада мавжуд ишчи кучлари ишга тўла жалб қилиниши натижасида кундалик график ошиғи блан бажарилмоқда. Шунингдек коммунист Тиллабоев бошчилик қилаётган 8-нчи бригада ҳам кундалик топшириқ ва нормаларни ошиғи блан бажариб, мусобақада энг олдинда бормоқда.

Колхоз партия ташкилоти колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш, илғорларнинг иш тажрибаларини оммалаштиришга жиддий э'тибор бермоқда. Агитаторлар партия ташкилоти томонидан тузилган план асосида колхозчилар ўртасида турли темада суҳбатлар ўтказадилар, илғорларнинг иш тажрибаларини сўзлаб берадилар.

Дала ишлари графигининг ошиғи блан бажарилиши, илғор иш методини пропаганда қилиш ва ишда юз берган нуқсонларни тугатиш учун курашда колхозда чиқадиган деворий газета катта роль ўйнамоқда. Колхоз партия ва комсомол ташкилотининг органи бўлган бу деворий газетага бригадалар, звенолар ўртасида тузилган социалистик мусобақа шартларининг қандай бажарилаётгани ҳамда ишда содир бўлган камчилик ва ютуқларни кўрсатучи турли материаллар ёритилмоқда.

Колхознинг барча бригадаларида «Жанговар варақа»лар чиқариб турилади.

Яқинда колхознинг 9-нчи бригадасида навбатдан ташқари чиқарилган «Жанговар варақа» ҳамманинг диққатини ўзига торди. Бу «Жанговар варақа» бригададаги кундалик нормани икки ярим-уч баравар бажараётган Шарифа Улфатова, Турсуной Қаршибоева, Ҳидир Сафаров ва Маҳбуба Эшонова ўртоқларнинг ғалабасига бағишланган эди. Эртасига бу бригадада иш нормасини ошириб бажарганлар сони бирнеча кишига кўпайди.

Колхоз а'золари ҳозирги кунларда бутун э'тиборни олинган юксак мажбуриятни муваффақиятли бажариш учун курашга қаратмоқдалар.

И. ИБОДОВ.

Ғайрат блан ишламоқдалар

Охунбобоев номли колхоз уч йил аввал Октябрь районидаги энг илғор колхозлардан ҳисобланар эди.

Бу йил колхоз а'золари колхознинг аввалги шуҳратини қайтариш ва 720 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан камида 35 центнердан ҳосил олиш юзасидан социалистик мажбурият олиб фидокорона ишламоқдалар.

Колхоз бошланғич партия ташкилоти пахтачилик бригадаларига 13 ишчан коммунист ва комсомолни агитатор қилиб белгилади. Агитаторлардан Жўраев, Раҳматуллаева, Хаитметов, Мансуров ўртоқлар колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ва агитация ишларини планли равишда олиб бораётирлар. Бригадаларда иссиқ овқат ва намунали яслилар ташкил этилган.

Ўтган йили колхозчиларнинг меҳнат кунига натура ва пул авансларини бериш тартибсиз уюштирилган эди. Бу йил эса эрта кўкламдан бери ҳар ҳафтада ишланган меҳнат кунларига пул ва натура авансларини мунтазам равишда бериб борилаётир.

Коммунист ўртоқ Норимбетов бошлиқ 4-нчи бригада, ўртоқ Мансуров бошлиқ 1-нчи ва ўртоқ Деҳқонов бошлиқ 11-нчи бригадалар ғўзани комплекс парвариш қилишда жадал ишлаб, бошқа бригадаларга намуна бўлмоқдалар.

Шунингдек колхознинг энг кекса звено бошлиғи Мирзали ота Бобоев ўзининг 20 гектар пахтасини иккинчи чопиқдан чиқарди ҳамда биринчи озиқлантириш ва суғоришни сифатли қилиб ўтказди.

— Биз бу йил звеномиздаги ернинг ҳар гектаридан 65 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганмиз, — дейди Мирзали ота, — ва'дамизни бажариш учун астойдил курашамиз.

Комсомол а'золари Ҳалима Асқарова, Ғанима Милясова, Замира Абдурасулева ва Йўлдошбой Иброҳимовлар ҳар куни 2 — 3 норма бажармоқдалар. Буларнинг ҳаммаси кўкламда яхши ишлаганликлари учун район комсомол комитетининг Фахрий Ёрлиғи блан тақдирландилар.

Охунбобоев номли колхоз а'золари бошланғич партия ташкилоти раҳбарлигида пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ана шундай ғайрат блан ишламоқдалар.

Д. СОДИҚОВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР Алоқа министрлигининг Тошкент областидаги юқори, старший ва ўрта состав етакчи касбдаги ходимларини орден ва медальлар блан мукофотлаш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиумининг 1953 йил 22 майдаги Фармонига мувофиқ кўпйиллик ва самарали хизматлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

ЛЕНИН ОРДЕНИ БЛАН

1. Николай Иванович **Артюхин** — Тошкент телефон тормоғининг старший техниги.
2. Гилфанутдин **Бадритдинов** — Почта ташиш Тошкент бўлими бошлиғининг ўринбосари.
3. Константин Федорович **Велькин** — Почта ташиш Тошкент бўлимининг контролёри.
4. Мирон Никифорович **Захватов** — Радио алоқа дирекциясининг техниги.
5. Иван Григорьевич **Ивашченко** — Тошкент телеграфининг старший техниги.
6. Мария Васильевна **Игнатенко** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
7. Ҳаким **Илҳомжонов** — Почтамт бўлимининг бошлиғи.
8. Георгий Ефимович **Козлов** — Почтамтнинг почта агенти.
9. Яков Иванович **Копейченко** — Почтамт бўлимининг бошлиғи.
10. Людмила Матвеевна **Лаврина** — Тошкент телефон тормоғининг старший телефонисти.
11. Филицата Васильевна **Лобанова** — Почтамтнинг контролёри.
12. Иван Николаевич **Макатович** — Тошкент телефон тормоғининг техниги.
13. Сергей Николаевич **Медведов** — Тошкент телеграфининг инженери.
14. Михаил Афанасьевич **Мешчеряков** — Почта ташиш Тошкент бўлимининг контролёри.
15. Клавдия Андреевна **Милеева** — Тошкент шаҳарлараро телефон станцияси сўзлашув пунктининг бошлиғи.
16. Мирҳабиб **Мирабдуллаев** — Почта ташиш Тошкент бўлими почта вагонининг бошлиғи.
17. Абдумажид **Мўминов** — Почта ташиш Тошкент бўлими почта вагонининг бошлиғи.
18. Аграфина Николаевна **Микитина** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
19. Фёдор Абрамович **Поляков** — Почта ташиш Тошкент бўлими олмашиш пунктининг бошлиғи.
20. Георгий Моисеевич **Пупков** — Почтамт бўлимининг бошлиғи.
21. Серафима Михайловна **Седова** — Тошкент телефон тормоғининг телефонисти.
22. Павел Антонович **Сидоров** — Почтамт бўлимининг бошлиғи.
23. Петр Иванович **Сидоров** — Тошкент телеграфининг старший техниги.
24. Клавдия Андреевна **Скорикова** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
25. Мария Васильевна **Соболева** — Почтамтнинг старший телеграфисти.
26. Ғулом Қодирович **Султонов** — Тошкент телеграфи смена бошлиғининг ёрдамчиси.
27. Николай Семёнович **Тарасов** — Вакиллиги бошқармасининг бўлим бошлиғи.
28. Анна Михайловна **Тихонова** — Почтамтнинг бош кассири.
29. Николай Дмитрович **Тюгаев** — Почта ташиш Тошкент бўлимининг бўлим бошлиғи.
30. Петр Федотович **Ушаков** — Почтамт марка базасининг мудири.
31. Аркадий Юльевич **Фукс** — Почтамтнинг омбор мудири.
32. Мирҳабиб **Ҳайдархўжаев** — Тошкент телеграфининг старший техниги.
33. Любов Ивановна **Холло** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
34. Варвара Андреевна **Храмова** — Союз печать Тошкент шаҳар бўлимининг старший инструктори.
35. Степан Яковлевич **Шкуднов** — Ховос Алоқа конторасининг старший бухгалтери.
36. Дарья Петровна **Чеснокова** — Тошкент телефон тормоғининг старший инструктори.
37. Просковья Денисовна **Чистякова** — Почтамтнинг почтальони.
38. Анна Ивановна **Чудникова** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
39. Тимофей Иванович **Юдин** — Тошкент телеграфининг бош инженери.
40. Ғайнитдин **Юнусов** — Тошкент телефон тормоғининг техниги.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БЛАН

1. Нурмуҳаммад **Алимбоев** — Тошкент шаҳарлараро телефон станциясининг инженери.
2. Анна Алексеевна **Блинова** — Почтамтнинг старший почта агенти.
3. Тимофей Фомич **Бондаренко** — Тошкент телефон тормоғининг назоратчиси.
4. Софья Владимировна **Броун** — Тошкент телеграф хизматининг бошлиғи.
5. Надежда Прохоровна **Вострова** — Тошкент шаҳарлараро телефон станциясининг смена бошлиғи.
6. Никифор Федорович **Иванов** — Тошкент шаҳарлараро телефон станциясининг техниги.
7. Вера Викторовна **Макарова** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
8. Антон Иванович **Однолетков** — Тошкент телеграфининг инженери.
9. Константин Петрович **Полибин** — Почта ташиш Тошкент бўлимининг бош бухгалтери.
10. Рамазон Рўзиевич Расулев — Тошкент телеграфининг инженери.
11. Елизавета Дмитровна **Столица** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
12. Евгения Васильевна **Тарасова** — Тошкент телеграфининг бригада бошлиғи.
13. Шукуржон **Ҳакимжонов** — Почтамт бўлимининг бошлиғи.

«ҲУРМАТ БЕЛГИСИ» ОРДЕНИ БЛАН

1. Анна Аваковна **Абрамова** — Почтамтнинг почта агенти.
2. Алексей Петрович **Андрианов** — Тошкент телефон тормоғининг старший техниги.
3. Зоҳид **Орифжонов** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
4. Раҳим **Орипов** — Почтамтнинг почтальони.
5. Ил'ёс **Орифжонов** — Тошкент телеграфининг назоратчиси.
6. Михаил Петрович **Афанасьев** — Тошкент телеграф хизматининг бошлиғи.
7. Августа Анисимовна **Базгина** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
8. Пелагея Семеновна **Байракова** — Почтамтнинг почта агенти.
9. Михаил Григорьевич **Бакалейник** — Вакиллик бошқармасининг старший экономисти.
10. Мария Яковлевна **Батуева** — Янгийўл Алоқа конторасининг старший почта агенти.
11. Анна Павловна **Бауман** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
12. Мария Ивановна **Белова** — Почтамтнинг почтальони.
13. Ольга Николаевна **Белова** — Тошкент телеграфининг старший телеграфисти.
14. Тимофей Архипович **Беспамятнов** — Тошкент телефон тормоғининг назоратчиси.
15. Михаил Иванович **Бородин** — Почтамтнинг почтальони.
16. Мария Владимировна **Бочкарева** — Тошкент телеграф хизматининг бошлиғи.
17. Анна Алексеевна **Бугаева** — Почтамтнинг старший контролёри.
18. Зинаида Николаевна **Бистрова** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
19. Аҳмад **Валитов** — Оҳангарон Алоқа конторасининг назоратчиси.
20. Нина Николаевна **Варламова** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
21. Николай Афанасьевич **Василенко** — Радио алоқа дирекциясининг радио маркази бошлиғи.
22. Варвара Федоровна **Васильева** — Тошкент телеграфининг телеграмма ташувчиси.
23. Мария Ермолаевна **Возняк** — Тошкент телеграфининг бўлим бошлиғи.
24. Пелагея Степановна **Галишникова** — Тошкент телеграфининг бригада бошлиғи.
25. Владимир Алексеевич **Говоров** — Радио алоқа дирекциясининг старший инженери.
26. Евдокия Дмитриевна **Голубь** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
27. Ольга Борисовна **Горбар** — Тошкент телеграфининг бригада бошлиғи.
28. Александр Григорьевич **Горшков** — Тошкент телефон тормоғининг инженери.
29. Анна Федоровна **Гришченко** — Почтамтнинг почта агенти.
30. Мурод **Дадамуҳамедов** — Вакиллик бошқармасининг фельд'егери.
31. Исҳоқ Ғаниевич **Делишев** — Вакиллик бошқармасининг старший экспедитори.
32. Екатерина Васильевна **Дмитрюк** — Почтамтнинг старший почта агенти.
33. Александр Карпович **Долбихин** — Янгийўл алоқа конторасi бошлиғининг ўринбосари.
34. Хадича Измаиловна **Долотказина** — Тошкент телеграфининг бўлим бошлиғи.
35. Михаил Демьянович **Езерский** — Вакиллик бошқармасининг бўлим бошлиғи.
36. Павел Александрович **Елфимов** — Почтамтнинг бўлим бошлиғи.
37. Евдокия Михайловна **Жаркова** — Почтамт сортировчиги.
38. Анна Ивановна **Замуравкина** — Тошкент телеграфининг бухгалтери.
39. Иван Михайлович **Зеленин** — Радио алоқа дирекциясининг старший техниги.
40. Елизавета Архиповна **Земан** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
41. Абдуваҳоб **Иброҳимов** — Тошкент телеграфининг инженери.
42. Таисия Николаевна **Иванцева** — Тошкент телеграфининг телеграфисти.
43. Ольга Прохоровна **Игнатьева** — Почтамтнинг почтальони.
44. Юсуп Аҳмаджонович **Исҳоқов** — Тошкент телеграфининг смена бошлиғи.
45. Егор Корнеевич **Калашников** — радиоалоқа дирекциясининг назоратчиси.
46. Халил **Каримов** — Почта ташиш Тошкент бўлими вагон почтасининг бошлиғи.
47. Аграфена Алексеевна **Касьянова** — Почтамтнинг телеграмма ташувчиси.
48. Екатерина Ефимовна **Кашура** — Почтамтнинг почта агенти.
49. Наталия Степановна **Кириллина** — Почтамтнинг инструктори.
50. Михаил Григорьевич **Кирилов** — Тошкент телеграфи бошлиғининг ўринбосари.
51. Василий Прохорович Колесников — Почтамтнинг почтальони.
52. Елизавета Яковлевна **Колмикова** — Почтамт бўлимининг старший телеграфисти.
53. Павел Флиппович **Коновалов** — Тошкент телеграфининг старший техниги.
54. Иван Васильевич **Коротков** — Вакиллик бошқармасининг старший инструктори.
55. Ольга Игнатьевна **Костелова** — Почтамтнинг телеграфисти.
56. Елена Николаевна **Кострыгина** — Почтамтнинг почтальони.
57. Мария Николаевна **Лабзина** — Почта ташиш Тошкент бўлимининг контролёри.
58. Ксения Петровна **Менькова** — Тошкент телеграфининг инструктори.
59. Сергей Иванович **Меньшиков** — Радиоалоқа дирекциясининг старший инженери.
60. Семён Борисович **Милькис** — Республика газета-журнал экспедициясининг бошлиғи.
61. Мирзаҳамдам **Мирзамуҳамедов** — Почтамтнинг почтальони.
62. Мирҳоди **Мирзиётов** — Тошкент телеграфининг смена бошлиғи.
63. Тамара Федоровна **Мишина** — Почтамтнинг почтальони.

(ДАВОМИ БОР)

МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА НАЗАРИЯНИ УРГАНУЧИЛАРГА ЁРДАМ

Коммунистик партиянинг миллий масалага оид назария ва программаси

Марксизм-ленинизм социалистик революциянинг ғалаба қозониши тўғрисидаги, ишчилар синфи диктатурасини ўрнатиш ва мустаҳкамлаш тўғрисидаги масаланинг таркибий ва ажралмас қисми бўлган миллий масалага жуда катта аҳамият беради.

Миллий масалага оид асосий, туб идеялар Маркс блан Энгельс томонидан берилган эди. Илмий коммунизмга асос солучилар фақат эксплуататорлар ҳукмронлигини синдириш ва пролетариат диктатурасини ўрнатиш йўли блангина миллий зулмни йўқотиш мумкин деб кўрсатиб ўтган эдилар. «Бир шахсни иккинчи бир шахс эксплуатация қилиши йўқолаборган сари, — дейилади «Коммунистлар партиясининг манифестида», — бир миллатни иккинчи бир миллат эксплуатация қилиши ҳам йўқолаборади. Миллатлар ичидаги синфий зиддиятлар йўқолиши блан миллатлар ўртасидаги душманлик ҳам тугайди».

II Интернационал партияларининг оппортунист бошлиқлари марксизмни ревизия қилиш йўлига, пролетариатнинг синфий курашидан воз кечиш йўлига ўтиб, пролетариат революциясининг асосий масалаларига, шу жумладан миллий масалага оид марксистик та'лимотни бузишга уриндилар. Улар миллий масалага революцион ишчилар ҳаракати блан, пролетариат диктатураси учун кураш олиб бориш блан боғлиқ бўлмаган алоҳида жуз'ий бир масала деб қарадилар. II Интернационал партияларининг миллий масалада тутган бу позицияси пролетариат кучларини бўлиб юборар, эзилган омманинг капитализмга қарши умумий таз'йиқини заифлантирар ва шу блан миллий зулм сиёсатини амалга оширишда буржуазияга ёрдам берар эди.

В. И. Ленин ва унинг содиқ шогирди И. В. Сталиннинг Россия ва халқаро революцион ишчилар ҳаракати олдидаги улуғ хизмати шундан иборатки, улар миллий масалага оид ўз асарларида Ғарбий Европа оппортунистларига ва уларнинг рус биродарлари бўлмиш меньшевик ва бундчиларга қақшатғич зарба бердилар ҳамда марксизмнинг миллий масалага оид идеяларини янада ривожлантирдилар. В. И. Ленин Маркс — Энгельснинг миллий масалага оид бутун идеяларини империализм даврининг миллий-мустамлака революциялари тўғрисидаги бир бутун мунтазам қарашлар системасига тўплади, миллий-мустамлака масаласини империализмни ағдариш тўғрисидаги масала блан боғлади ва миллий-мустамлака масаласини пролетариат революцияси тўғрисидаги умумий масаланинг таркибий қисми деб э'лон қилди.

Ленин марксизм тарихида биринчи бўлиб пролетар партиясининг миллий масалага оид назарий программасини ишлаб чиқди ҳамда ҳарқандай миллий зулмни ва миллатлар тенгсизлигини йўқотишнинг янги, пролетарча методини майдонга ташлади. В. И. Ленин Россиядаги барча миллат меҳнаткашларини социал ва миллий зулмни йўқотиш учун дўст ва ҳамжиҳат бўлиб кураш олиб боришга ҳамавақт тинмай да'ват қилиб келди.

Ленин бундан ярим аср муқаддам, Россияда революцион марксистик партияга асос солган РСДРПнинг II с'ездини тайёрлаш вақтида, «Бизнинг программамизда миллий масала» деган ўз мақоласида бундай деб ёзган эди: «...Рус пролетариати блан жуда тўла ва жуда мустаҳкам иттифоққина самодержавиега қарши ҳозирги кунги сиёсий кураш талабларига мос келаолади, фақат шундай иттифоққина тўла сиёсий ва иқтисодий озодлик учун гаров бўлаолади». (Асарлар, 6 том, 494 бет).

1903 йилда бўлиб ўтган РСДРП II с'ездида партия программасининг проектини муҳокама қилиш вақтида программага миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи тўғрисидаги пунктнинг киритилишига қарши чиққан бундчиларга ва Польша социал-демократларига В. И. Ленин ўз нутқларида қат'ий зарба берди, марксистик партиянинг қурилиши ва ишчилар ҳаракати масалаларида пролетар интернационализми принципларини қаттиқ туриб ҳимоя қилди. Партиянинг II с'ездида қабул қилинган РСДРП программасида миллий масала юзасидан қуйидаги энг муҳим талаблар илгари сурилган эди: барча гражданларнинг, уларнинг қандай ирқ ва миллатга мансуб бўлишидан қат'ий назар, тўла тенгҳуқуқлиги; аҳолига ўз она тилида ма'лумот олиш ҳуқуқи берилиши, бунинг учун давлат ва маҳаллий бошқарма органлари ҳисобидан керакли миқдорда мактаблар қурилиши; ҳарбир граждан мажлисда ўз она тилида гаплашиш ҳуқуқига эга бўлиши; барча маҳаллий жамоат ва давлат муассасаларида давлат тили блан бир қаторда она тилининг ҳам киритилиши; давлат составига кирувчи барча миллатларга ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи берилиши.

Большевизмнинг бу энг муҳим программа қоидалари В. И. Лениннинг «Миллий масала тўғрисида мулоҳазалар», «Миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи тўғрисида» деган асарларида ҳамда И. В. Сталиннинг «Марксизм ва миллий масала» деган асарида янада ривожлантирилди. Биринчи жаҳон уруши арафасида, я'ни Россияда ҳам, бошқа мамлакатларда ҳам миллий зулм тобора кучайиб бораётган бир даврда ёзилган бу асарлар рус революцион марксистларининг миллий масала бўйича халқаро миқ'ёсдаги энг катта чиқиши эди. Бундан қирқ йил буруноқ бу асарларда революцион марксистик партиянинг миллий масалага оид назария ва программаси ҳартарафлама асосланиб берилган эди.

* * *

«Рус марксистларининг миллат тўғрисида кўпдан бери ўз назариялари бор, — деб ёзади И. В. Сталин. — Бу назарияга кўра миллат одамларнинг тўртта асосий аломат борлиги заминида, чунончи: тил бирлиги, территория бирлиги, иқтисодий турмуш бирлиги заминида ва миллий маданиятнинг специфик хусусиятлари бирлигида кўринадиган психик тузилиш бирлиги заминида вужудга келиб тарихан таркиб топган мустаҳкам бирлигидир». (Асарлар, 11 том, 381 бет).

Фақат шу тўрт аломат бирга қўшилгандагина миллат ташкил топади. Кўрсатилган аломатларнинг биттаси (улар алоҳида олинганда) миллатни белгилаш учун кифоя қилмаганидек, бу аломатларнинг биттаси бўлмаса ҳам миллат миллат бўлаолмайди.

Худди шунингдек миллатнинг аломатларини кўпайтириш учун бўлган ҳарқандай уринишлар ҳам асоссиздир. Ма'лумки, И. В. Сталин миллатнинг тўртта асосий аломатига яна битта, бешинчи аломатни, я'ни ҳарбир миллат ўзининг алоҳида миллий давлатига эга бўлиши керак деган аломатни қўшишга уринган ба'зибир «назариётчилар»га қат'ий зарба берди. Бу уриниш очиқдан-очиқ реакцион характердаги уринишдир, чунки бу уриниш миллий давлатдан маҳрум қилинган барча мазлум халқларни миллатлар сафидан чиқариб ташлашга ва шу блан мустамлакалардаги империалистик зулмни оқлашга қаратилган бир ҳаракатдир.

Миллат тўғрисидаги марксча-ленинча назария — чинакам илмий назариядир. Бу назария Австрия марксистлари деб аталмиш Отто Бауэр, Карл Реннер (Р. Ширингер) ва бошқа оппортунистлар томонидан майдонга ташланган миллат тўғрисидаги ғайри-илмий назарияга қақшатғич зарба берди. Австрия марксистлари миллатни бирхил фикр юргузадиган ва бирхил тилда гаплашадиган кишилар иттифоқи деб, ер блан боғланмаган, лекин қандайдир умумий маданиятга эга бўлган кишилар деб ёки миллий характерлари бирхил бўлган ва бирхил тақдир заминида таркиб топган кишилар туркуми деб та'рифлайдилар.

Ленинизм, миллатларнинг вужудга келиш тарихини кишиларнинг конкрет турмуш шароитларидан ажратиб бўлмайди, деб та'лим беради. Миллатлар муайян тарихий шароитларда яшаган турли-туман ирқ ва қабилаларга мансуб бўлган кишиларнинг бир-бири блан аралашиши, чатишиши, қўшилишидан вужудга келгандирлар. Масалан, итальян миллати римлилар, германлар, этрусклар, греклар, араблар ва бошқа халқлардан таркиб топгандир. Француз миллати эса галлар, римлилар, бриттлар ва германлардан таркиб топгандир. Инглиз, немис ва бошқа миллатлар ҳам турли-туман ирқ ва қабилаларнинг қўшилишидан вужудга келгандир.

Миллатнинг аломатларидан бири тил бирлигидир. Марксизм-ленинизм, миллий тил муайян тарихий шароитларда таркиб топади, деб кўрсатади. Халқларнинг тиллари капитализм вужудга келиши блан, феодал тарқоқлиги тугатилиб, ягона миллий бозор вужудга келган даврда миллий тилларга айланганлар. Миллий тиллар синфий бўлмай, балки миллатнинг ҳамма а'золари учун умумий бўлган, умумхалқ тилларидир. Коммунистик партия ленинизмнинг шу қоидасига амал қилиб, тилнинг синфий характери тўғрисидаги Марр «мактаби»нинг зарарли та'лимотини фош қилиб ташлади.

Территория бирлиги бўлмаса миллат бўлмайди, чунки кишиларнинг узоқ вақт давомида бир территорияда бирга турмуш кечиришлари натижасидагина, уларнинг бир-бирлари блан мунтазам алоқа қилиб туришлари ва бу алоқаларнинг авлоддан-авлодга мустаҳкамланиб бориши натижасидагина миллат вужудга келади.

Тил ва территория бирлигининг ўзи миллатни ташкил қилмайди. Бундан ташқари миллатнинг айрим қисмларини бир бутун қилиб жипслаштирадиган ички иқтисодий алоқа ҳам зарурдир. Иқтисодий турмушнинг бирлиги, айрим областьларнинг ягона миллий заминда иқтисодий жиҳатдан алоқа қилиши феодал тарқоқлиги тугатилаётган процессда вужудга келадики, бу даврда буржуазия фойда орқасидан қувиб, бир-биридан ажралган территорияларни ўз доирасига тортади, уларни ягона хўжалик организмига бирлаштиради. Шунинг учун ҳам буржуа миллатлари ривожланаётган капитализм даврида вужудга келгандирлар.

Миллатлар бир-бирларидан ўз турмуш шароитлари жиҳатидангина эмас, балки ма'навий қиёфалари ёки «миллий-характерлари» жиҳатидан ҳам фарқ қиладиларки, бу нарса уларнинг миллий маданиятларининг ўзига хос хусусиятларида кўринади. Бу миллатларда узоқ вақт давомида ўзига хос психик тузилиш вужудга келади; бу психик тузилиш шу миллат кишиларида алоҳида из қолдиради ва уларнинг миллий маданиятида намоён бўлади.

Марксизм-ленинизм, «миллий характер» ўзгармас бир нарса эмас, деб та'лим беради. «Миллий характер» миллатнинг турмуш шароитлари ўзгариши блан, миллатлар яшаётган ва ривожланаётган вазиятга қараб ўзгариб туради. Улуғ Октябрь социалистик революцияси, социализмнинг ғалаба қозониши барча совет халқларининг: руслар ва украинларнинг, белоруслар ва молдаванларнинг, латишлар ва қозоқларнинг миллий характерларининг жиддий ўзгаришига сабаб бўлди.

Биология қонунларини жамият тараққиёти қонунлари блан бир қилиб қўяётган, миллатларнинг илоҳият томонидан яратилганини «исботлаш»га уринаётган ва миллатларнинг келиб чиқиши тўғрисидаги ирқий назариялар деб аталган назарияларни илгари сураётган буржуа миллат назарияларига миллат тўғрисидаги марксча-ленинча назария қақшатғич зарба берди. Ирқий назарияларнинг тарафдорлари «олий» ва «паст» ирқлар бор деб «исбот қилишга» уринмоқдалар. Бу назариялар империалист йиртқичларнинг ирқий дискриминация ва миллий зулмини оқлашга қаратилгандир. Бу назариялар жаҳонга ҳоким бўлишга интилаётган Америка империализмининг пуч планларини назарий жиҳатдан асослашга хизмат қиладилар.

Тарих тажрибаси ва турмуш империализм идеологларининг «олий» ва «паст» ирқлар ва миллатлар тўғрисидаги реакцион «назарияларини» аллақачон фош қилиб ташлади. Мамлакатимизнинг илгари эзилиб келган халқлари империализм зулмидан озод бўлиб ва янги социалистик ҳаёт қуриш йўлига ўтиб, иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳада жуда катта ютуқларни қўлга киритдилар, ўзларининг улуғ тарихий ижодий ишга қобил эканликларини исбот қилдилар.

* * *

Миллат тўғрисидаги марксча-ленинча назария миллатларнинг вужудга келиш тарихини, миллий ҳаракатлар ва бу ҳаракатларнинг табиатини тўғри тушуниш учун илмий асос бўлиб хизмат қилади. Коммунистик партия шу назарияга суяниб туриб, миллий ҳаракатларнинг турли даврларидаги пролетариат тактикасини хатосиз белгилаб беради.

Партия ўзининг миллий программасини ишлаб чиқишда Лениннинг миллий масаладаги икки тенденция тўғрисидаги фикрига асосланди. Ленин бундай деб ёзган эди: «Ривожланиб борувчи капитализмда миллий масала бобида икки тарихий тенденция бўлади. Биринчиси шуки, унда миллий ҳаёт уйғонади ва миллий ҳаракатлар қўзғолади, ҳарқандай миллий зулмга қарши кураш кучаяди, миллий давлатлар тузилади. Иккинчиси шуки, миллатлар ўртасида ҳар турли муносабатлар кучаяди ва тез-тез шундай муносабатлар бўлиб туради, миллий чегаралар бузилаборади, капитал, умуман иқтисодий турмуш, сиёсат, фан ва шу сингарилар соҳасида интернационал бирлик вужудга келабошлайди» (Асарлар 20 том, 12 бет).

Қардош Озарбайжон пахтакорлари вакилларининг маслаҳатлари асосида ғўза парваришини янада кучайтирайлик!

Юқоричирчиқда хотиржамлик

Юқоричирчиқ—областимизнинг хўжалиги кўптармоқли районларидан бири. Шунинг учун ҳам барча соҳадаги ишни бир-бирига маҳкам боғлаб олиб бориш талаб қилинади. Район колхозчилари партия ва ҳукуматимизнинг қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш тўғрисида чиқарган қарорларига жавобан бу йил ҳарбир гектар ердан 31 центнердан пахта, 45 центнердан каноп, 40 центнердан жут ҳосили етиштириш мажбуриятини олганлар. Бунинг учун районда барча имконият мавжуд.

Лекин, райондаги колхозларда ғўза парваришини кучайтириб, эрта ҳосилга киритиш тадбирлари тўла амалга оширилмаётир. Бу соҳадаги йўл қўйилаётган камчиликлар Андижон область пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси томонидан кўрсатилиб, ғўза қатор ораларини ишлашни кучайтириш юзасидан қимматли маслаҳатлар берилган эди.

Афсуски, район партия, совет ташкилотлари, МТС ва колхозларнинг раҳбарлари дала ишларига ҳали ҳам бўш ва юзаки раҳбарлик қилмоқдалар.

ИНТИЗОМ БЎШ, СИФАТ ПАСТ

«III Интернационал» колхози экиш даврида ҳаддан ташқари судралганидек, ғўза парваришида ҳам орқада қолмоқда. Колхоз раҳбарлари ғўза парваришини кучайтириш тадбирларини кўрмаётирлар.

Колхоз раиси Норбоев, бошланғич партия ташкилотининг секретари Нишонбоев ўртоқлар мўл ҳосил етиштиришда ғўзани барвақт ўғитлаш катта аҳамиятга эга эканлигини пайқамаётирлар. Колхозда етарли минерал ўғит бўлатуриб энди 145 гектар ердаги ғўзанинг озиқлантирилгани бунга мисол бўлаолади. Колхозда 1-нчи культивация ҳам ҳали тамом бўлмаган. Ўртоқ А. Тоғаев бошлиқ бригададаги 51 гектар майдоннинг 21 гектарида чигит текис униб чиқмаган бўлса ҳам, қўшимча равишда чигит экилмаган. Чопиқ сифати паст. Кўпчилик бригадаларнинг ғўзаларини ўт босиб кетган.

Колхозда меҳнат интизоми жуда бўш. Анчагина колхозчи ғўза парваришига қатнашмаётир, далада ишлаётганларнинг кўпчилиги эса кундалик чопиқ нормасини бажармайдилар. Бу ҳол колхозда ғўза парваришининг кечикишига сабаб бўлиши блан бирга, ғўзанинг тез авж олиб ҳосилга киришига халал етказмоқда. «Париж коммунаси», Жанбул номли колхозларда ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Бу колхозлар блан бир шароитда бўлган Сталин номли колхоз а'золари меҳнатни яхши уюштириб, биринчи чопиқни тамомладилар ва кўпчилик майдондаги ғўзани иккинчи чопиқдан чиқардилар.

РЕЗЕРВЛАРДАН ФОЙДАЛАНМАСЛИК ОҚИБАТИ

Район колхозларида ғўзани культивация қилиш, чопиқ, суғориш ўтган йилги сур'атдан анча орқада қолмоқда. 5 июньгача биринчи чопиқ 81,1 процент, иккинчи чопиқ 29,3 процент бажарилган. Мавжуд ички резервлар ғўза парваришини тезлатишга сафарбар қилинганида, чопиқ, культивация белгиланган муддатда тугалланар эди.

МТС дирекцияси тракторларга культиваторларни ўрнатишга мас'улиятсизлик блан қаради. 96 ўрнига 59 тракторга культиватор осилди. Тракторлар далага чиқариб юборилди-ю, уларнинг қандай ишлаётганидан хабар олинмади. Тракторчилар ўртасида социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилмаган. Ўртасаройли илғор тракторчи-универсалчиларнинг ҳарбир чопиқ агрегати блан 1000 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб бериш ҳақидаги ватанпарварлик мактуби механизаторларга тўла етказилмади.

Колхозларда ишлаётган универсалларнинг иш унуми ниҳоятда паст. Бунинг устига ҳар куни ўн-ўнбешлаб «Универсал» арзимаган камчилик учун ишламай бекор туради. МТС дирекцияси (директори А. Қосимов, бош инженери Н. Мирзаян, устахона мудири В. Лихолетов ўртоқлар) трактор бригадаларига техника ёрдами уюштирмаётир. Сайёр устахоналар керакли асбоб, запас қисмлар блан тўла та'мин этилмаган.

«III Интернационал» колхозида хизмат қилаётган ўртоқ Самар Алиевнинг агрегатлари ҳаддан ташқари унумсиз ишламоқда. Бригаданинг кўп тракторлари бекор туради. Колхоздаги 10 «Универсал»дан атиги 3—4 таси ишлайди. «Париж коммунаси» колхозида 7 ўрнига 5 та, Фрунзе номли колхозда 8 ўрнига 3 та, «Ўзбекистон 25 йиллиги» колхозида битта тракторга культиватор ўрнатилган.

Колхозлардаги мавжуд от культиваторларидан ҳамон тўла фойдаланилмаётир. 224 от культиваторидан шу кунларда ҳам фақат 50 таси ишламоқда. Жданов номли колхоздаги 12 от культиваторидан 4 та, «Меҳнат бирлик» колхозида 20 культиватордан 4—5 таси ишлатилаётир. Бошқа колхозларда ҳам аҳвол ана шундай. Колхозларда жуда кўп машина бекор тургани ҳолда район раҳбарлари ҳам, колхоз раҳбарлари ҳам улардан фойдаланишни жиддий ўйлаб кўрмаётирлар.

Янгибозор қишлоқ советидаги Куйбишев номли колхозда аҳвол жуда ҳам аянчли. Колхоз ҳалигача 54 гектар ерга каноп эккани йўқ. Техника экинлари экиш учун ажратилган ерларга колхоз раиси ўртоқ Атемқуловнинг ўзбошимчалик блан берган буйруғига мувофиқ пландан ташқари шоли экилган. Колхозда турли маркадаги 15 та трактор бор. Лекин бу тракторлардан унумли фойдаланилмаётир.

Район ижроия комитети Куйбишев номли колхозда юз берган жиддий аҳволни бартараф қилиш ҳамда колхозга амалий ёрдам бериш учун МТС бош агрономи ўртоқ С. Авилькинни юборди. Авилькин колхозда икки кун бўлди. Аммо у ҳақиқий аҳволни чуқур ўрганмади ва колхозга ҳечқандай амалий ёрдам кўрсатмай қайтиб кетаверди. Район партия комитетининг бюро а'зоси ўртоқ О. Рустамов «Париж коммунаси» колхозида вакил бўлиб турганида ишни эплайолмагани учун чақириб олинган эди. Райком ўртоқ Рустамовга яна ишонч билдириб уни Куйбишев номли колхозга вакил қилиб тайинлади. Ўртоқ Рустамов колхозда 10 кунлаб бўлгани ҳолда ўз зиммасидаги топшириқни бажаришда юксак жавобгарликни ҳис этмади. Колхозда эса аҳвол яхшиланмай, аксинча иш сур'ати пасаймоқда.

СУВ ИСРОФ ҚИЛИНМОҚДА

Район колхозларида шу вақтгача экинлар 1,5 марта суғорилиши керак эди. 31 майгача барча экинлар бўйича суғориш юзасидан берилган топшириқ 40,6 процент адо этилди. Район сув хўжалик бўлимининг ма'лумотига қараганда колхозлар 34 кубометрдан ортиқ сув олмоқдалар. Аммо ғўза, каноп, жут ва бошқа экинларни суғориш қониқарсиз ташкил этилган. Кейинги 5 кунликда сарфланаётган сув ҳисобидан 2368 гектар ердаги экин кам суғорилди. Айрим колхозларда сувни исроф қилиш тобора авж олмоқда. Деярлик ҳамма колхозларда кечаси суғориш йўлга қўйилмаган. Сувчилар ўз жойларида бўлмайдилар.

Янгибозор қишлоқ советидаги Куйбишев номли колхозда сувнинг жиноятқорона талон-торож этилишига йўл қўйилмоқда. Масалан, бу колхозда 24 майда 33 гектар техника экинлари суғорилган бўлса, 26 майда 968 сўмлик сув сарфланиб, фақат 2 гектар каноп, жут суғорилган. Ёки Жданов номли (раиси ўртоқ Мумбеков) колхозни олайлик. Бу колхозда 400 гектар ердаги жут, каноп сувталаб бўлган. Колхоз нормадаги 750 литр ўрнига 1275 литр сув олгани ҳолда, экинларни суғормаган. Шунинг натижасида 150 гектар ердаги каноп текис униб чиқмаган. Молотов номли колхоз кўп миқдорда сув сарф қилса ҳам 5 кунда 235 гектар ердаги экинни суғорган. Шунинг натижасида 150 гектар ердаги каноп текис униб чиқмаган.

Ҳозирги куннинг ҳарбир соати ғаниммат. Ана шу қимматли кунлардан унумли фойдаланиш, культивация, чопиқни сифатли ўтказиб, ғўзани барвақт озиқлантириш блан қондириб суғориш мўл ҳосилнинг гаровидир. Район партия, совет ташкилотлари (район партия комитетининг секретари И. Иброҳимов, район ижроия комитетининг раиси С. Абдуллаев ўртоқлар) асосий куч ва барча моддий-техника воситаларини тўла сафарбар этиб, ишни шу куннинг талабига яраша ташкил қилишлари, колхозларга бирёқлама эмас, балки оператив ва конкрет раҳбарлик қилишлари зарур.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Сирдар'ё районидаги «XIX партс'езд» колхозида давлатга янги пилла ҳосилини топшириш бошланди. Колхоз пиллачилари бу йил ҳар қути уруғдан пландаги 54 килограмм ўрнига 85 килограммдан пилла топшириш учун курашмоқдалар. **Суратда:** колхоз а'зоси **А. Грачева** ва бригада бошлиғи **М. Будилова** ўртоқлар қабул пунктига пилла жўнатмоқдалар.

А. Аверьянов фотоси.

Колхозчиларга пул ва ғалла авансларн ўз вақтида берилаётир

Гулистон районидаги «Красная заря» колхоз правлениеси колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини та'минлаш мақсадида меҳнат кунлари юзасидан колхозчиларга пул ва ғалла авансларини ўз вақтида бериб бормоқда.

Аванслар ҳар 10 кунда берилиб, ҳарбир меҳнат куни эвазига 5 сўмдан пул ва 1 килограмм 300 граммдан ғалла тақсимланмоқда.

1-нчи бригаданинг а'зоси Турдали Карамалиев ўз оиласи блан ғўза парваришида бир ўн кунликда 60 меҳнат куни ишлаб, 300 сўм пул ва 78 килограмм буғдой олди. Шу каби Давлат Умурзоқов ва Бахмал Синдарова каби колхозчилар ҳам ўз оилалари блан ҳар ўн кунликда 200 сўмдан ошириб пул ва 60 — 70 килограммдан буғдой олмоқдалар.

Райондаги Молотов номли ва Свердлов номли колхозларнинг правлениелари ҳам ҳар ўн кунда колхозчиларга пул ва ғалла авансларини бериб бормоқдалар.

Т. РУЗИБОЕВ.

Сабзавот ва полиз экинлари намунали парвариш қилинмоқда

Қорасув районидаги Жданов номли колхознинг а'золари бу йил шаҳар меҳнаткашларини сабзавот, полиз ва турли мевалар блан етарли даражада та'минлаш учун зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар.

Колхозда 700 гектар ерга турли сабзавот ва полиз экинлари экилди. Шу жумладан, 150 гектар майдонда эртаги ва кечки картошка ўстирилмоқда. Узум, нок ва олмазорлар 105 гектар ерни ташкил этади.

Колхозчилар экинларни парвариш қилиш ва қатор ораларини ишлашда агробиология қоидаларига тўла амал қилмоқдалар, меҳнат унумини оширишда қишлоқ хўжалиги машиналаридан унумли фойдаланмоқдалар. Т. Мирзаалимов, К. Мақсудов каби комсомол тракторчи-универсалчилар машиналарнинг техник парваришига яхши э'тибор бермоқдалар.

Б. ИМОМОВ.

Шахтёрлар шаҳрига мўл-кўл сабзавот етказиб берайлик

Оҳангарон район 1-нчи МТС зонасидаги Ленин номли (раиси Шамситдинов), Сталин номли (раиси Аҳмедов, агрономи Исматов) ва Молотов номли (раиси Назаров, агрономи Пак) колхозлар шахтёрлар шаҳрининг аҳолисига сабзавот, картошка, қовун-тарвуз ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришлари керак. Броқ бу колхозларда сабзавот ва картошка экинлари етиштириш соҳасидаги ишлар талабга жавоб бераолмаётир. Аввало шуни айтиш керакки, бу колхозларда эртаги экинларни экишга яхши тайёргарлик кўрилмади. Шунинг учун ерни экишга тайёрлашда ва экиш даврида агротехника қоидалари қўпол равишда бузилди. Аҳвол шу даражага бориб етдики, колхоз агрономлари Пак, Исматов ўртоқлар пиёз, сабзи уруғларини ҳатто бутунлай тайёрланмаган ерларга экилишига йўл қўйганлар. МТСнинг сабзавотчилик бўйича агрономи ўртоқ Файзуллаев бундай ёмон аҳволни билатуриб индамай келаётир.

Экинлар яхши парвариш қилинмаётир. Ер сувсиз қақраб қолганлиги учун экинлар ҳалигача униб чиққани йўқ. Экинларни суғориш ва ўғитлашнинг айни вақти келди. Аммо шу вақтга қадар бирор гектар ердаги экин суғорилмаган ва ўғитланмаган.

Кечки картошка ва сабзавот экиш вақти ҳам ўтиб бормоқда. Бу экинларни экишга тайёргарлик ҳам қониқарсиз аҳволда. Тракторлар кўпинча бузилиб тўхтаб туради. Тракторчиларнинг нормал ишлаши учун зарур шароит яратилмаган. Ҳатто сув, ёнилғи етказиб бериш ишлари тартибга солинмаганлиги, ёки доимий ишлайдиган прицепчилар бўлмаганлиги туфайли ҳам тракторлар тўхтаб қолмоқда.

Оҳангарон шаҳрининг колхозларга оталик қилиб келаётган ташкилотлари бу колхозларга анча ёрдам бераётирлар. Улар ўз тракторлари блан 60 гектар ерни ҳайдаб бердилар, 80 та парник рами, қуртхоналарга сўкчаклар тайёрлашда ёрдамлашдилар. Ишчи бригадалари дала ишларига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Аммо колхозлар оталик ташкилотлар кўрсатаётган ердамдан унумли фойдаланаолмаётирлар.

Оҳангарон район ташкилотлари сабзавот экадиган колхозлар иши блан жиддий шуғулланмаётирлар. Колхоз раҳбарлари бўлса ишга ҳамон мас'улиятсизлик блан қараб келмоқдалар.

Оҳангарон район партия комитети ва район ижроия комитети яқинда сабзавотчилик колхозларидаги аҳволни муҳокама қилди ва бу ҳақда қарор чиқарди. Броқ колхозлардаги ҳозирги аҳволни фақат қарор чиқариш блан тузатиб бўлмайди. Ана шу қарорларда кўрсатилган тадбирларни бажариш юзасидан юқоридаги колхозларга амалий ёрдам бериш керак.

Ю. АЛИЕВ.

Мўл пилла ҳосили

Сирдар'ё районидаги «Ленинобод» колхозида бу йил ипак қуртлари ўтган йилга нисбатан анча юқори сифатли парвариш қилинди. Колхоз пиллачилари ипак қуртларининг асосий озиқа базаси бўлган тут баргларидан ниҳоятда унумли фойдаландилар.

Ҳарбир қути қурт уруғидан 120 килограммдан пилла ҳосили етиштириш мажбуриятини олган Ҳ. Дусматова ва О. Усмонова ўртоқлар бошлиқ звено а'золари мўл пилла ҳосили етиштирдилар. Улар ипак қуртларини донгдор пиллачилар, Сталин мукофоти лауреатлари Ҳурмат Тешаева ва Олияхон Султоновалар ишлаб чиққан жадал усул блан боқиб, бу йил ўтган йилдагига қараганда 10 — 12 кун илгари пилла ҳосили олишга эришдилар.

Шунингдек райондаги Ильич номли колхознинг Р. Вехова, «XVIII партконференция» колхозидаги Шелестьева, Корнаухова, «XIX партс'езд» колхозидаги Ткачёва ва Тарас Шевченко номли колхоздаги Зокирова ўртоқлар бошлиқ пиллачилик звенолари ҳам ипак қуртларини жадал усул блан боқиш натижасида қуртларнинг пилла ўрашини анча тезлаштирдилар.

Илғор пиллачилик звенолари районда биринчи бўлиб пилла ҳосили топшириб, планни ҳам ортиғи блан бажармоқдалар.

Э. РАҲМОНОВ.

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ҒЎЗА ПАРВАРИШИНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 5 ИЮНЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Совхозларнинг номи	Культивация II	Культивация III	Чопиқ I	Чопиқ II	Озиқлантириш	Суғориш
1-нчи Давларзин	94,6	84,9	91,3	38,9	84,8	93,9
2-нчи Далварзин	89,2	9,5	71,1	8,1	73,4	90,4
3-нчи Далварзин	82,2	17,2	91,7	12,5	50,2	87,2
1-нчи Боёвут	84,0	5,1	80,9	5,5	86,9	63,1
2-нчи Боёвут	48,7	4,6	50,9	6,4	62,6	75,8
3-нчи Боёвут	56,4	7,3	71,9	14,4	70,8	67,5
4-нчи Боёвут	22,9	—	38,4	—	55,2	80,3
«ЎзССР беш-йиллиги»	100,0	69,5	81,5	23,9	93,2	94,4
16-нчи совхоз	82,7	18,6	79,3	12,5	91,1	91,1
17-нчи совхоз	81,1	18,3	71,0	7,7	91,8	88,0
«Малик»	100,0	61,7	100,0	47,2	100,0	25,4

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПИЛЛА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 8 ИЮНЬГАЧА БЎЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунлик ўсиш	Планнинг бажарилиши	Районларнинг номи	Бир кунлик ўсиш	Планнинг бажарилиши
Бекобод	19,9	64,1	Калинин	2,1	5,1
Бўка	9,8	59,6	Верхне-волинск	1,3	4,6
Чиноз	3,4	34,4	Юқоричирчиқ	1,0	3,9
Пискент	9,2	30,4	Тошкент	2,8	2,8
Оққўрғон	5,6	20,9	Гулистон	1,1	2,4
Ўртасарой	7,1	15,9	Қорасув	0,9	2,3
Сирдар'ё	9,8	15,1	Оҳангарон	0,66	0,7
Октябрь	5,5	13,5	Оржоникидзе	0,6	0,7
Мирзачўл	3,7	10,3	Қуйичирчиқ	—	0,1
Ўртачирчиқ	2,7	9,9	Паркент	—	—
Янгийўл	2,6	6,7	Ховос	—	—

Озарбайжон пахтакорлари Тошкент область колхозларида

ОРЖОНИКИДЗЕ, (ЎзТАГ). Озарбайжон пахтакорлари ўзаро текшириш бригадасининг группаларидан бири Оржоникидзе районидаги колхозларга борди. Меҳмонлар экинларнинг аҳволи блан муфассал танишдилар, колхозчилар ва механизаторларнинг дала ишларини юқори сифатли қилиб бажариш учун олиб бораётган курашига катта э'тибор бердилар.

Бригада а'золари Пушкин номли колхозда механизаторларнинг ғўзаларни ишлашда агрегатлардан самарали фойдаланиб, яхши иш қилаётганликларини кўрдилар. Бу колхозда минерал ўғитларни ерга машина блан солиш яхши ташкил қилинган. Пахтакорлар пахтадан мўл ҳосил олиш учун курашиб, ғўзани меҳр блан парвариш қилмоқдалар. Бунинг натижасида катта-катта майдонлардаги ғўзалар шоналайбошлади.

Озарбайжон пахтакорлари Молотов номли колхозда чуқур эгат олиб ғўзани жилдиратиб суғориш техникаси блан муфассал танишдилар. Улар колхозда ғўзани машина блан ишлаш а'ло сифатли қилиб бажарилаётганлигини, шунингдек далаларда бегона ўтлар қолдирилмаганлигини та'кидладилар.

Шу блан бир вақтда район колхозларида ғўзаларни парвариш қилиш ишларида кўпгина камчиликлар борлиги аниқланди. Чунончи, Сталин номли колхозда ўртоқ Рўзматова раҳбарлигидаги далачилик бригадасининг участкасида ғўзаларнинг биринчи парвариши сифатсиз ўтказилганлиги ма'лум бўлди. Бунинг натижасида далаларни ўт босиб, ғўзалар ривожланишдан қолган. Маленков номли колхозда ва бошқа ба'зи қишлоқ хўжалик артельларида ғўзани ишлаш ўз вақтида ўтказилмаётир.

Озарбайжон ўзаро текшириш бригадасининг а'золари ғўзани ишлашда жиддий камчиликлар борлигини кўрсатиб бериш блан бирга, дала ишларини ўтказишдаги қолоқликни ва нуқсонларни тез тугатишда колхозчиларга, механизаторларга ўзларининг амалий маслаҳатлари ва конкрет кўрсатмалари блан ёрдам бердилар. Оржоникидзе район пахтакорлари ғўза парваришини яқин фурсат ичида яхшилаб, бу йил пахтадан мўл ҳосил оламиз, деб ўзларининг мусобақадош ўртоқларига ва'да бердилар.

Биринчи тенденция асосан ривожланаётган капитализм даврида воқи' бўлса, иккинчи тенденция империализм даврида воқи' бўлади. Пролетариат революцион марксистик партиясининг программаси империализм шароитида бир-бирига жуда ҳам зид келадиган бу икки тенденцияни ҳисобга олиши шарт.

Бизнинг партиямиз миллий масаладаги шу икки тенденцияга асосланиб туриб, ўз программасида қуйидаги асосий раҳбар принципларни э'лон қилди: биринчидан, миллатларнинг ҳатто ажралиб чиқишигача ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқини э'тироф қилиш (бунда миллатларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқини ажралиб чиқишнинг мақсадга мувофиқлиги тўғрисидаги масала блан аралаштириш мумкин эмас); иккинчидан, ягона кўпмиллатли демократик давлат составида ўз ихтиёри блан қолишга рози бўлган миллат ва халқларга область (территориаль) автономиясини бериш; учинчидан, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида барча миллат ва халқларни тўла тенгҳуқуқли қилиш; тўртинчидан, ишчилар ва барча меҳнаткашларни интернационал принципда уюштириш, уларни пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш.

Пролетариат партиясининг миллий масаладаги бош программ принципи ҳарбир миллатнинг ҳатто ажралиб чиқиб мустақил давлат тузишгача ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини э'тироф қилишдан иборатдир. Ленинизмнинг бу программ қоидалари бир миллатнинг иккинчи бир миллатга ишонмаслигини йўқотади, уларнинг яқинлашишига замин яратади, ўз тақдирини ўзи белгилаш тўғрисида ёлғон-яшиқ гап сотадиган, амалда эса мустамлака халқларини асоратда тутиб туришга интиладиган империалистларни ва уларнинг малайларини фош қилиб ташлайди. Миллатларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқини марксча тушуниш эркин ажралиб чиқиш ҳуқуқинигина эмас, балки халқларнинг ихтиёрий бирлашишини ҳам кўзда тутади.

Бу масалада рус коммунистлари пролетар интернационализми принципларига амал қилиб, Россия давлатининг составига кирган ва чоризм томонидан эзилаётган барча миллатлар (поляк, фин, украин, белорус, грузин ва бошқа миллатлар) ўз эрки блан мустақил давлат бўлиб ажралиб чиқиш ҳуқуқига эгадирлар, деб айтиб келдилар. Украин, белорус, латиш, грузин ва бошқа мазлум миллат коммунистлари эса, бу миллатларнинг меҳнаткашлари ўз эрклари блан ягона демократик кўпмиллатли давлатга бирлашиш ҳуқуқларидан тўла фойдаланишлари йўлида омма орасида агитация-пропаганда ишини олиб бордилар.

Миллатларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилашлари тўғрисида Коммунистик партия томонидан қўйилган конкрет шиор II Интернационал партияларининг оппортунистик, мунофиқона позицияларига қақшатғич зарба берди. Бу партиялар миллатларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқини умуман автономия олиш ҳуқуқи деб талқин қилдилар, Австрия марксистлари эса, ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқини эзилган халқларнинг «маданий-миллий автономия» (фақат маданий масалаларни ҳал қилаоладиган «автономия») олиш ҳуқуқи блан алмаштиришгача бориб етдилар. Ҳамма оппортунистлар, шу жумладан бундчилар блан меньшевиклар ҳам «маданий-миллий автономия» программасига ёпишиб олдилар.

Оппортунистлар «маданий-миллий автономия» байроғи остида пролетариатни «маданий манфаатларнинг бирлиги» деган гаплар блан алдашга, миллат ичидаги синфий зиддиятларни хаспўслашга уриндилар. «Маданий-миллий автономия» тарғиботи миллатчиликнинг нозик формасидир, чунки бу барча мамлакат ишчиларини бирлаштириш ўрнига, уларнинг орасини бузади, пролетариатнинг интернационал алоқаларига шикаст етказади, империализмга қарши умумий таз'йиқни заифлаштиради.

Коммунистик партиянинг миллий масалада тутган принципиал позицияси туфайли, миллий зулм ва миллий тенгсизликни йўқотиш учун, ҳарбир миллатнинг ўз тақдирини ўзи ҳал қилиш ҳуқуқи учун олиб борилган изчил кураш туфайли Россиядаги мазлум миллатлар қаҳрамон рус ишчилар синфига меҳр-муҳаббат қўйдилар ва уни қўллаб-қувватладилар. Партия 1917 йилда мазлум халқларнинг миллий тенгҳуқуқлик учун олиб борган миллий-озодлик ҳаракатларини тинчлик учун олиб борилган умумдемократик кураш блан, помешчик ерларини тортиб олиш учун деҳқонлар томонидан олиб борилган демократик ҳаракат блан ҳамда буржуазияни йиқитиш, пролетариат диктатурасини ўрнатиш учун ишчилар синфи томонидан олиб борилган социалистик ҳаракат блан қўшиб юборди. Шу туфайли партия буржуазия ва помешчиклар ҳукмронлигини тугатишни ҳамда мамлакатимизда Совет ҳокимияти ўрнатишни та'минлайолди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси Коммунистик партиянинг миллий масалага оид программасини амалга ошириш учун йўл очиб берди ва дун'ёда биринчи марта миллий зулм ва миллий тенгсизликни тугатиш вазифасини ҳал қилди. «Капитализм вақтида, — деб ёзади Ленин, — миллий (ва умуман сиёсий) зулмни йўқ қилиб **бўлмайди**. Бунинг учун синфларни йўқ қилиш, я'ни социализмни жорий қилиш **зарур**». (Асарлар, 22 том, 360 бет).

Совет ҳукуматининг дастлабки декретларидан бири «Россия халқлари ҳуқуқларининг декларацияси» бўлиб, бунда шундай дейилади: Россия халқлари тенгҳуқуқли ва суверендирлар, улар ҳатто ажралиб чиқиб мустақил давлатлар тузишгача ўз тақдирларини ўзлари белгилаш ҳуқуқига эгадирлар, барча миллий имтиёз ва чеклашлар бекор қилинади, мамлакатимизнинг барча халқлари эркин суратда ривожланаоладилар. Миллатларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш принципининг Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан изчил суратда амалга оширилиши натижасида мамлакатимиз халқлари рус халқи теварагига янада мустаҳкамроқ жипслашдилар, ягона кўпмиллатли социалистик давлат вужудга келди.

* * *

Коммунистик партия В. И. Ленин, И. В. Сталин асарларида, партия қарорларида ишлаб чиқилган ўз миллий программасининг асосий принципларига асосланиб туриб, Совет тузуми шароитида миллатларнинг давлат йўли блан ҳамкорлик қилиш формаларини тўғри белгилаб берди.

Октябрь революциясидан кейин мамлакатимизда тўрт совет республикаси: РСФСР, УССР, ЗСФСР, БССР вужудга келди ва булар ўртасида шартнома муносабатлари ўрнатилди. Шу блан бир вақтда совет республикалари составига кирадиган турли миллатлар ва этник группалар учун территориаль автономия амалга оширилди.

Ленин блан Сталин ишчилар синфининг диктатураси шароитида миллатлар ва миллий муносабатларнинг ривожланишидаги янги тарихий қонуниятларни ўрганиб чиқиб, совет республикаларининг ягона иттифоқ давлатига бирлашишлари зарурлигини чуқур асослаб бердилар. Совет республикаларининг Коммунистик партия раҳбарлиги остида ўтган бирлашиш ҳаракати натижасида 1922 йилда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи тузилди. Бу факт марксча-ленинча программанинг ва миллий масаладаги партия сиёсатининг жуда катта ғалабага эришганлигини кўрсатувчи далил эди. Совет халқлари душман капиталистик мамлакатларнинг кўзи олдида ўз кучларини бирлаштириб, социалистик қурилиш йўлидан ишонч блан олға кетдилар.

Совет ҳокимияти ўрнатилгандан ҳамда четэл интервентлари ва уларнинг оқгвардиячи малайлари тор-мор қилингандан кейин Коммунистик партиянинг мамлакатимизда миллий масалани амалий ҳал қилишдаги энг муҳим программ талаби миллатларнинг узоқ йиллар мобайнида вужудга келган амалдаги тенгсизлигини йўқотишни талаб қилишдан иборат бўлди. Партия XII с'ездининг миллий масала юзасидан қабул қилган қарорларида чоризм томонидан илгари эзилиб келган қолоқ халқларга ёрдам бериш, иқтисодий, сиёсий ва маданий тараққиёт жиҳатидан олдинга кетган Марказий Россияни қувиб етиш вазифаси қўйилган эди. Бу қарорларда амалдаги миллий тенгсизликни йўқотиш юзасидан конкрет тадбирлар ишлаб чиқилган эди.

Бу вазифани ҳал қилишда рус ишчилар синфи блан собиқ миллий чекка ўлкаларнинг деҳқонлари ўртасида ўзаро тўғри муносабатлар ўрнатиш жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Партия бу иттифоқни мустаҳкамлашга кўпмиллатли ёш совет давлатининг куч ва қудратини оширучи ва СССР да социализм ғалабасини та'минловчи бир манба' деб қаради.

СССРдаги миллий масала ҳамда кўпмиллатли социалистик давлатда миллатларнинг ўзаро ҳамкорлик қилиши проблемалари эксплуататор синфлар ва уларнинг агентураси бўлган троцкийчилар, бухаринчилар ва миллий-оғмачиларга қарши қаттиқ кураш олиб бориш шароитида ҳал қилинди. Эксплуататорлар ва уларнинг агентларини тор-мор келтирмасдан туриб, улуғ давлат шовинизми ва маҳаллий миллатчиликни тор-мор келтирмасдан туриб, мамлакатимиз халқлари ўртасида ўзаро тўғри муносабат, дўстлик ва иттифоқ яратиб бўлмас эди.

Мамлакатимизда социализм ғалаба қилганидан ва эксплуататор синфлар тугатилганидан сўнг буржуа миллатчилиги ўзининг социал таянчидан маҳрум бўлди. Лекин бизда капиталистик қуршов томонидан зўр бериб жонлантирилаётган миллатчилик сарқитлари кишилар онгида ҳали ҳам сақланиб келмоқда. Буржуа миллатчилигининг ҳарқандай кўринишига қарши кескин кураш олиб бориш, совет кишиларини интернационализм руҳида, барча мамлакат меҳнаткашлари блан қардошлик алоқаларини ўрнатиш руҳида, халқлар дўстлиги руҳида тарбиялаш Коммунистик партиянинг энг асосий вазифаларидан биридир.

Коммунистик партия раҳбарлиги остида, улуғ рус халқи ва бошқа халқларнинг ёрдами блан Россиянинг ўтмишда қолоқ бўлган чекка ўлкалари социалистик қурилиш натижасида саноати ривожланган ва социалистик қишлоқ хўжалигига эга бўлган илғор республикаларга айландилар. Масалан, 1913 йилдан 1940 йилгача йирик саноатнинг ялпи маҳсулоти Қозоғистон ССРда 22,2 марта, Қирғизистон ССРда 160 марта, Тожикистон ССРда 242 марта ўсган. Украинадаги металл ишловчи саноат 1952 йилда 1913 йилга қараганда 69 марта кўп маҳсулот берган.

Қардошларча ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам шароитида мамлакатимиз халқларининг миллий маданияти мисли кўрилмаган даражада гуллаб-яшнади. Совет ҳокимияти шароитида мамлакатимизнинг 48 миллати ўз ёзувини яратди. СССР халқларининг шаклан миллий, мазмунан социалистик маданияти меҳнаткаш оммани пролетар интернационализми ва совет ватанпарварлиги руҳида тарбиялашга хизмат қилади. Шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятнинг фазилатлари шундан иборатки, ҳарбир миллат жаҳон маданиятининг умумий хазинасига ўз ҳиссасини қўшиб боради.

Ишчилар синфи меҳнаткаш деҳқонлар блан иттифоқ бўлиб Коммунистик партия раҳбарлиги остида амалга оширган улуғ социал-иқтисодий ўзгаришлар процессида мамлакатимизда жаҳонда биринчи марта янги, социалистик миллатлар вужудга келди ва мустаҳкамланди. Бу миллатлар ўз синфий состави ва ма'навий қиёфаси жиҳатидан ҳам ўз социал-сиёсий манфаатлари ва интилишлари жиҳатидан ҳам буржуа миллатларидан тубдан фарқ қиладилар. Ишчилар синфи ва унинг интернационал партияси, социалистик миллатларни ягона бир бутун қилиб бирлаштираётган ва уларга раҳбарлик қилаётган коммунистик партия социалистик миллатларнинг раҳбар кучидир.

Ишчилар, деҳқонлар, меҳнаткаш интеллигенциядан ташкил топган социалистик миллатлар ҳарқандай буржуа миллатига қараганда кўпроқ жипслашгандир, чунки улар буржуа миллатларини ичдан бузадиган муросасиз синфий зиддиятлардан холидирлар ҳамда улар ҳарқандай буржуа миллатига қараганда халқчилдирлар.

Коммунистик партиянинг миллий масалага оид назария ва сиёсатининг СССР да амалга оширилиши совет жамиятининг ма'навий-сиёсий бирлигини яратишда, халқлар дўстлигини мустаҳкамлашда, совет ватанпарварлигини кучайтиришда жуда катта аҳамиятга эга бўлди. Мамлакатимизда қарор топган халқлар дўстлиги идеологияси, барча миллат ва ирқлар тенгҳуқуқлиги идеологияси Улуғ Ватан уруши йилларида жуда оғир синовдан ўтди ва гитлерчиларнинг ваҳшиёна миллатчилик идеологияси устидан тўла ғалаба қозонди.

Совет кишилари машҳур куннн — Украина блан Россиянинг қайта қўшилишининг 300 йиллигини мамлакатимиз халқлари дўстлигини янада мустаҳкамлаш шиори остида нишонладилар.

Социалистик миллатлар ягона дўст оилада муваффақият блан коммунистик жамият қурмоқдалар. Ҳамма совет республикаларининг меҳнаткашлари партиямиз XIX седдининг, КПСС Марказий Комитети сентябрь ва февраль-март Пленумларининг тарихий қарорларини амалга ошириш учун баланд руҳ блан кураш олиб бормоқдалар. Социалистик экономикани янада зўр бериб ривожлантириш ва мамлакатимизда халқ исте'моли молларини мўл-кўл қилиш учун олиб борилаётган курашда қардошларча ўзаро ёрдам ва кўпмиллатли давлатимизни мустаҳкам асоси бўлган халқлар дўстлиги мустаҳкамланмоқда.

* * *

Коммунистик партиянинг миллий масалага оид назария ва программаси, СССРда миллий масаланинг ҳал қилиниши барча мамлакатларнинг қардош коммунистик ва ишчи партиялари учун қўлланма бўлиб хизмат қилади. Халқ демократияси мамлакатларининг коммунистик ва ишчи партиялари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тажрибасига суяниб миллий масалани муваффақиятли ҳал қилмоқдалар. Социалистик қурилиш йўлидан бораётган бу мамлакатларнинг халқлари миллий жиҳатдан ўзгариб, янги, социалистик миллатларга айланиб бормоқдалар.

Қардош коммунистик партиялар КПСС тажрибасига амал қилиб, ишчилар ҳаракатидаги ва партия қаторларидаги буржуа миллатчилигининг кўринишларига қарши шафқатсиз кураш олиб бормоқдалар. Коммунистик партиянинг ленинча-сталинча миллий сиёсати капиталистик ва мустамлака мамлакатларидаги меҳнаткашларнинг тинчлик, демократия ва социализм учун кураш байроғидир.

Н. ГАНИН,

Тарих фанлари кандидати, доцент.

Тошкент атрофидаги «Биринчи май» пионерлар лагерида республика мактабларининг 250 га яқин ўқувчилари дам олмоқдалар. Бу ерда болалар кўнгилли дам оладилар, янги ўқув йилига янги куч тўплайдилар ва соғлом бўлиб қайтадилар. **Суратда:** 1. Пионерлар бўш вақтда шахмат-шашка, биллиард ва стол тениси ўйнамоқдалар. 2. Пионер қизлардан **Неля Софронова** (чапда) ва **Неля Гуляновалар** кашта тикмоқдалар.

К. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Қуёшнинг тўла тутилиши кўринадиган доирага Тошкент астрономларининг экспедицияси

7 июньда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тошкент астрономия обсерваториясининг экспедицияси 30 июньда бўладиган қуёш тутилишини кузатиш учун Бокуга жўнаб кетди. Тошкент астрономлари Совет Иттифоқи территориясида қуёшнинг тўла тутилиши кўринадиган доиранинг энг жанубий нуқтасидаги пунктда жойлашадилар. Улар бу ерда Озарбайжон ва Грузия астрономлари блан биргаликда СССР Фанлар академияси томонидан тасдиқланган умумий программа бўйича кузатиш олиб борадилар.

Тошкент экспедицияси махсус асбоб— стандарт коронограф блан та'минланган. Асторономлар бундай асбоб ёрдами блан қуёш тутилишининг айрим фазаларини, шунингдек қуёшни суратга оладилар. Кузатиш натижалари қуёшнинг структурасини ўрганиш ҳамда ер ва қуёш атмосфераларида юз берадиган ҳодисалар ўртасидаги боғланишни аниқлаш учун материал бўлади.

Тошкентда қуёш қисман тутилади. Бу ерда махсус телескоп — нормал астрограф орқали астрономик кузатиш олиб бориш мўлжалланади. (ЎзТАГ).

Урта Осиёда текшириш ишлари олиб борган отоқли тадқиқотчилар тўғрисида ҳужжатли тўпламлар

Ўзбекистон ССР Марказий давлат тарих архивининг бир группа ходимлари «Рус олимлари — Ўрта Осиё тадқиқотчилари» номли сериядан иккита ҳужжатли тўпламни босмага тайёрладилар. Тўпламлар ўн тўққизинчи асрнинг иккинчи ярмида Туркистонда иш олиб борган отоқли саёҳатчилар Н. А. Северцовга ва А. П. Федченкога бағишланган. Ҳар иккала рус олими текширилмаган районларга дадил экспедициялар ўтказдилар, геология, география соҳасида, Туркистоннинг ўсимликлари ва ҳайвонлари соҳасида ажойиб кашфиётлари блан фанни бойитдилар.

Тўпламларга киргизилган ҳужжатларнинг кўпчилиги биринчи марта э'лон қилинади. Н. А. Северцовнинг Ўрта Осиёдаги Сирдар'ё ва Амудар'ё улуғ дар'ёларини сув йўли блан бирга боғлаш тўғрисидаги проекти жуда қизиқарлидир. А. П. Федченконинг Қўқон хонлигига қилган саёҳатига доир материаллар э'тиборни ўзига жалб этади. Бу асарлар илмий ходимлар учун, ўқувчилар учун ва рус географик кашфиётлари тарихига қизиқадиган ҳамма учун қўлланмадир.

Ҳозирги вақтда И. В. Мушкетовнинг, Г. Д. Романовскийнинг ҳамда Ўрта Осиёда иш олиб борган бошқа бирқанча тадқиқотчиларнинг фаолиятига бағишланган учинчи тўплам тайёрланаётир. (ЎзТАГ).

Студентлар илмий ишларининг шаҳар кўриги

Шу йил 7 июньда Свердлов номли концерт залида Тошкент шаҳар ёшларининг актив йиғилиши бўлиб ўтди. Олий ўқув юртлари студентларининг илмий ишларига ўтказилган бешинчи шаҳар кўригининг якунлари тўғрисида Тошкент шаҳар комсомол комитетининг секретари ўрток Тўхтахўжаева доклад қилди. Докладчи бу йил олий ўқув юртларидаги студентларнинг илмий жамияти самарали иш олиб борганини айтди. Шаҳардаги олий ўқув юртларида 20 секция ишлади. Секцияларга институт профессорлари ва ўқитувчилар коллективи яқиндан ёрдам берди. Ленин номли Ўрта Осиё Давлат университети, Ўрта Осиё Политехника институти, Молотов номли Тошкент медицина институтида студентларнинг илмий жамиятлари жуда яхши натижаларга эришдилар.

11 олий ўқув юртидаги илмий жамиятга 4100 студент қатнашди. Ёш мутахассисларнинг 268 та илмий ишлари кўрикдан ўтди, 167 илмий ишнинг автори мукофотга сазовар бўлди. 26 студентга биринчи даражали мукофот берилди. Булар ичида «Пахта гулининг морфологик таҳлили» темасидаги илмий ишнинг автори, Қишлоқ хўжалик институтининг битирувчиси Е. Мавлонова, «Автомашиналарга уруғлик чигитни юклашни механизациялаш» илмий ишининг автори, Тошкент тўқимачилик институтининг битирувчи студенти Ю. Д. Гомельскийлар бор.

Редакция почтасидан

„Яхлит“ жавоб

Октябрь район савдо бўлимининг бошлиғи ўрток Аҳмадбеков ўз ошнаси Абдураззоқов блан қаерда учрашиб қолса ўша ерда унинг димоғи чоғ бўлиб кетади, суҳбат авжига чиқади, ниҳоят калаваси узайган гап болалар ва уларнинг талабларига бориб тақалади.

— Нима қилсак экан, ҳаммаси ўзимизнинг қўлимизда-ку, тўғрилаб юборсакмикин-а, — дейди Аҳмадбеков завқланиб ўз ўртоғига.

— Қўятуринг, дўстим, — жавоб беради касбдоши, — ёз бор, қиш бор, ахир бир гап бўлар. Ҳа айтгандай, қариялар «алдагани бола яхши» дейишадику.

Абдураззоқовнинг бу гаплари Аҳмадбековга жон киритиб, унинг танасини яйратиб юборади ва қаҳ-қаҳ уриб кулги бошлайди. Бу кулгига нариги кулги қўшилиб, қулоқни гаранг қилади.

Мана, Островский номли пионерлар саройининг ходимлари 8-нчи марта ўрток Аҳмадбековнинг ҳузурида бўлди. Бу сафар ҳам у райпишчеторг бошлиғи Абдураззоқов блан қуюқ суҳбатда эди. Улар меҳмонларни кўриши блан бир-бирларига ма'ноли қараб олишиб, лабларида табассум пайдо бўлади.

— Келинглар, марҳамат, қани эшитайлик-чи, — дейишди улар. Бу гап келувчиларга қаттиқ та'сир қилди ва ниҳоят... «ҳали ҳам эшитмаганмисизлар» деб пичинг қилишга мажбур бўлишди. Аҳмадбеков ўзини тушунмаган кишига солиб, ўртоғига қаради ва елкасини қисиб, «нимани?» деб сўради.

— Нимани бўларди, болаларнинг ҳақли талабини-да, — дейишди улар.

— Ҳа, болалар денг, тўғрилаймиз, албатта эртага тўғрилаймиз.

Улар беш мингдан ортиқ ёш авлод келиб сайр қиладиган, ўйнаб-кулиб, қувноқ дам оладиган Тошкентдаги Островский номли пионерлар Саройида буфет, сув будкаси, мороженоехона очиб беришга сўнгги ва'даларини бердилар. Келувчилар ишонч блан эшикдан чиқар эканлар, хонада кулги кўтарилди. «Бу албатта, «алдагани бола яхши» деган сўзнинг кулгиси бўлса керак», деб ўйлади келувчилар.

Ҳа, уларнинг фикри тўғри чиқди. Чунки, «эртага» деган сўзлар, бу савдо ходимларининг бир соатдан сўнг эсларидан чиққанлиги орадан бирнеча ой ўтиб, ва'да бажарилмаганлиги блан исботланди.

Пионер Саройи хизматчилари ўз ҳаракатларида давом этдилар. Район ижроия комитети бу масалани тезроқ ҳал қилиш ҳақида Аҳмадбековга буйруқ ёзди, орадан кўп ўтмай Тошкент шаҳар савдо бўлимининг буйруғини ҳам бу икки ёлғончи ўртоқнинг қўлига икки қўллаб тутқаздилар.

Шундан кейин Аҳмадбековлар ўз айбларига яна «иқрор» бўлдилар. «Албатта эртага» деб жавоб бердилар. Орадан икки-уч ҳафта ўтсада, ва'далар бажарилмади, хизматчилар ўрток Аҳмадбековнинг олдига яна боришга мажбур бўлишди. Бу сафар улар, «яхлитгина» жавоб олишди.

— Ўртоқлар, кечирасиз, бизда ортиқча штат йўқ!!!

Энди, кўпмингли ёш авлодлар номидан қилинган бу ҳақли талабга ким қулоқ солар экан. Бизни шуниси қизиқтиради.

Х. ЖАЛИЛОВ,
Ж. УСМОНОВ.

Босилмаган хабарлар изидан

Редакцияга келган хатлардан бирида Тошкент шаҳрида газеталар учун витриналар камлиги, борлари ҳам ниҳоятда ачинарли аҳволда экани, Чорсу, Комсомол майдони, Эскижува ва бошқа серқатнов кўчалардаги газета витриналари бузуқ, ойнаси синиқ, бўёқлари кўчган, шунингдек витриналарга газеталар ўз вақтида осилмаслиги ва бошқа камчиликлар кўрсатилган эди.

Редакция фактларни аниқлаш ва тегишли чора кўриш учун хатни Тошкент шаҳар партия комитетига юборган эди. Шаҳар партия комитети агитация ва пропаганда бўлимининг мудири ўрток Файзуллинанинг хабар беришича, текширишда хатда кўрсатилган фактлар тўғри топилган. Шу масала юзасидан район партия комитетлари агитация ва пропаганда бўлим мудирларининг кенгаши чақирилиб кўрсатма берилган. Ҳозир шаҳарда «Ташкентская правда» ва «Тошкент ҳақиқати» газеталари учун 40 га яқин витриналар ташкил қилинган.

Жанва кенгаши теварагида

ЖАНВА, 7 июнь. (**ТАСС махсус мухбири**). Буерда ма'лум бўлишича, Корея масаласи юзасидан илгари келишиб қўйилганича 7 июньга белгиланган ёпиқ мажлис бугун бўлмай қолди.

Буерда айтишларича, ёпиқ мажлис шунинг учун бўлмаганки, ғарбий давлатлар делегацияларининг вакиллари Корея масаласи юзасидан совет делегацияси 5 июньда ўн тўққиз давлат вакилларининг ялпи мажлисида тақдим этган таклифлар муносабати блан ўз ҳукуматларидан тегишли инструкциялар олиш зарурлигини айтганлар.

* * *

ЖАНВА, 7 июнь. (**ТАСС махсус мухбири**). Ма'лумки, Ҳинди-Хитой масаласини муҳокама қилаётган тўққиз делегациянинг кейинги мажлисларида бўлган дискуссияда асосий масала уруш ҳаракатларини тўхтатиш ҳақидаги шартларнинг бажарилишини иккала урушувчи томон вакилларидан иборат аралаш комиссияларнинг ҳам, шунингдек бетараф давлатлар комиссиясининг ҳам контроль қилиши ҳақидаги масала бўлди.

Ма'лумки, СССР, Хитой Халқ Республикаси ва Вьетнам Демократик Республикаси делегациялари мазкур контрольни амалга ошириш юзасидан асосий мас'улиятни аралаш комиссияларга юклаганлари ҳолда, шу блан бирга бетараф давлатлар комиссиясининг ролини ҳам камситиб қўйиш ярамайди деб кўрсатиб ўтдилар. Бу делегацияларнинг фикрича, бетараф давлатлар комиссиясининг асосий вазифаси Ҳинди-Хитойда уруш ҳаракатлари тўхтатилганидан кейин ташқаридан аскар, қурол-яроғ ва ўқ-дори келтирилмаслигини кузатиб туришдан иборат бўлмоғи лозим. Шу блан бирга, бундай назорат фақат Вьетнамдагина эмас, балки Патет-Лаода ва Кхмерда ҳам амалга оширилиши лозим, чунки Патет-Лао ва Кхмерда бундай назоратнинг бўлмаслиги бу икки давлатда ташқаридан келтирилаётган қурол-яроғ ва қўшинлар тўпланиб қолишига, шунингдек четэл ҳарбий базалари қурилишига олиб келиши мумкинки, бу эса уруш ҳаракатларининг яна бошланиш хавфини туғдирар эди, деб кўрсатиб ўтилди.

Ба'зи ғарбий делегациялар томонидан бу таклифга қарши э'тироз билдирилди. Франция ва Камбоджа вакиллари шундай ма'нода гапирдиларки, уларнинг фикрича ташқаридан қурол-яроғ ва аскар келтиришни тақиқлаш Лаос ва Камбоджага (ғарбий доиралар Патет-Лао блан Кхмерни шундай деб атамоқдалар) жорий қилинмаслиги лозим.

Бу хил позициянинг сабаби нима? Бундай позицияни ёқлаётган делегациялар қандай мақсадларни кўзда тутаётирлар? Буни кейинги мажлислардан бирида Камбоджа вакили очиқдан-очиқ айтиб берган. Бу ерда ма'лум бўлишича, у, Камбоджа ҳукуматининг (я'ни АҚШ блан Францияга бўйсунган қўғирчоқ ма'мурларнинг) вазифаси ўз «мудофаасини» ташкил қилишдан иборат, бунинг учун ташқаридан ҳарбий материаллар келтириш ва ҳарбий мутахассислар ҳамда инструкторлар келтириш талаб қилинади, деган. Камбоджа делегатининг фикрича, халқаро комиссиянинг вазифаси Камбоджага келтирилаётган қурол-яроғнинг «мудофаа» эҳтиёжларидан ошиб кетмаслигини, энг муҳими эса — бу қурол-яроғнинг Вьетнам Демократик Республикаси қўлига тушмаслигини кузатиб туришдан иборат бўлмоғи лозим. Ана шунга биноан, Камбоджа делегатининг фикрича, Камбоджа территориясида иш кўрадиган халқаро комиссиянинг состави Камбоджа ҳукуматининг ўзи томонидан белгиланиши лозим.

Камбоджа делегациясининг бу сўзларидан унинг асл муддаоси аниқ-ойдин кўриниб турибди. Бу муддао уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги битимдан «мудофаа»ни та'минлаш баҳонаси блан четэл қурол-яроғини, шунингдек четэл ҳарбий ходимларини кўпроқ тўплаш учун ва қулай пайитда уруш ҳаракатларини яна бошлаш учун дам олиш сифатида фойдаланишдан иборатдир. Халқаро назорат комиссиясига келганда, бу комиссия Камбоджа ма'мурларининг фикрича, ана шу планларнинг бажарилишини яширишни керак.

Агар Камбоджа вакилининг бошқалар сўзини такрорлаётганлиги ма'лум бўлмаса эди ва унинг айтганлари ўз ниятинигина эмас, балки америкали ва францияли ўз хомийларининг асл ниятларини ҳам ифода қилаётганлиги ма'лум бўлмаса эди, у вақтда Камбоджа делегатининг юқорида келтирилган нутқи ўзига ҳеч кимнинг э'тиборини айтарлик даражада жалб қилаолмаган бўлур эди. Шу сабабдан **бутун Ҳинди-Хитойда** ташқаридан аскар ва қурол-яроғ келтирилмаслигини халқаро миқ'ёсда қаттиқ назорат қилиб туришни ташкил этиш жуда ҳам зарур эканлиги равшандир. Хитой Халқ Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси ва Совет Иттифоқи делегациялари ана шуни талаб қилмоқдалар.

«1954 ЙИЛГИ ПРАГА БАҲОРИ» ХАЛҚАРО МУЗИКА ФЕСТИВАЛИ ТУГАДИ

ПРАГА, 6 июнь. (ТАСС). «1954 йилги Прага баҳори» халқаро музика фестивалининг охирги концерти 5 июньда Сметана номли залда бўлиб ўтди. Концертда республика президенти Антонин Запотоцкий, бош министрнинг биринчи ўринбосари Яромир Доланский бошчилигида ҳукумат а'золари ҳозир бўлдилар. Концертда Прага радиосининг симфоник оркестри (бу оркестрга совет дирижёри, Сталин мукофоти лауреати Арвид Янсон блан итальян дирижёри Квидо Арнольди навбатма-навбат дирижёрлик қилдилар), румин триоси, совет музикачиларидан скрипкачи Галина Варинова, пионночи Святослав Рихтер, виолончелчи Даниил Шафран иштирок қилдилар. Концертнинг ашула қисмида Прага Миллий театрининг солисти Милада Шубртова Чайковскийнинг «Евгений Онегин» операсидан Татьянанинг хатини ижро қилди, концертда Димитров мукофотининг лауреати, Болгария халқ артисти Михаил Попов иккита болгарча қўшиқни, бирнеча арияни ва бошқа асарларни ижро этди. Концертда Прага миллий театрининг солистлари — Давлат мукофоти лауреатлари Мария Подвалова ва Бено Блахут Сметананинг «Далибор» операсидан Милада блан Далибор дуэтини симфоник оркестр блан бирликда ижро этдилар.

Совет музикачилари Святослав Рихтер блан Даниил Шафран тингловчиларга айниқса манзур бўлдилар.

Бутун Чехословакиянинг марказий матбуоти музика фестивалининг якунларига бағишланган мақолаларни босиб чиқарди. Газеталар, тамом бўлган халқаро музика фестивали турли мамлакатларнинг музикачилари ўртасидаги дўстона алоқаларни ва ҳамжиҳатликни яхшилашга ёрдам берди, деб ёзмоқдалар. Мақолаларда совет музикачиларининг ижрочилик маҳорати юксак даражада эканлиги та'кидланмоқда.

Шуни айтиб ўтиш керакки, деб ёзади «Свободне слово» газетаси, бу йил ҳам совет музикачилари «Прага баҳори» музика фестивалининг муваффақият блан ўтишини та'минладилар. Уларнинг концертлари фестивальдаги энг яхши концертлар бўлди.

ХИТОЙ ХАЛҚИНИНГ ЭНГ ЯХШИ НАМОЁНДАЛАРИ КОМПАРТИЯ САФИГА КИРМОҚДАЛАР

ПЕКИН, 7 июнь. (ТАСС). «Женьминьжибао» газетаси Хитой Компартиясига янги а'золар кўплаб кираётганлиги ҳақида хабар қилмоқда. Газетанинг ёзишича, Ғарби-Жанубий Хитойнинг қишлоқ районларида 1952 йилда бу ерда ер ислоҳати ўтказилгандан кейин Компартиянинг ташкилотлари ва а'золари айниқса кўпайган. 1954 йилнинг март ойигача ғарби-жанубдаги қишлоқ жойларида ХКП а'золари сони 117.536 га етган. Ғарби-Жанубий Хитойдаги ҳамма қишлоқларнинг 63 процентидан кўпроғида қуйи партия ташкилотлари бор. Сичуань вилоятида эса қишлоқларнинг 80 процентдан кўпроғида қуйи партия ташкилотлари тузилган.

Газета саноат корхоналаридаги энг яхши ишлабчиқарувчилар ХКПга ва Хитой янги демократик ёшлар союзига а'зо бўлиб кираётганлиги ҳақида ҳам хабар қилмоқда.

СОВЕТ АРТИСТЛАРИНИНГ КХДРДА БЎЛИШИ

ПХЕНЬЯН, 7 июнь. (ТАСС). Кеча Пхеньянда шаҳар жамоатчилиги блан совет артистлари делегациясининг учрашув кечаси бўлди.

КХДР маданият ва пропаганда министри Хэ Ден Сук совет сан'ати вакилларини самимий табриклади. У, совет артистларининг КХДРга келиши совет ва корейс халқларининг бузилмас дўстлигини янада мустаҳкамлашга ёрдам беради деб ишонч билдирди. Делегация раҳбари Е. Г. Авксентьев жавоб нутқи сўзлади.

Сўнгра совет артистларининг концерти бўлди, концерт зўр муваффақият блан ўтди. Концертда Корея Меҳнат партиясининг ва КХДР ҳукуматининг раҳбарлари Ким Ир Сен, Пак Ден Ай, Пак Чан Ок ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИДА НАРХЛАРНИНГ ЯНА ҚАМАЙТИРИЛИШИ

БЕРЛИН, 7 июнь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси Савдо ва та'минот министрлиги ахборот э'лон қилди. Бу ахборотда айтилишича, 8 июньдан бошлаб давлат, кооператив ва хусусий чакана савдода чўчқа терисидан ишланган пойафзалнинг бирқанча сортларининг нархлари тахминан 40 процент, балиқ консерваларининг нархлари тахминан 10 процент ва сигараларнинг нархлари тахминан 20 процент камайтирилади.

Давлат коммерческий савдосида печенье нархи тахминан 30 процент ва мол ёғи нархи тахминан 20 процент камайтирилади.

ВЕНГРИЯ-ГРЕЦИЯ САВДО МУНОСАБАТЛАРИ

БУДАПЕШТ, 7 июнь. (ТАСС). Венгрия телеграф агентлиги билдиради:

Венгрия Халқ Республикаси ҳукуматининг ва Греция ҳукуматининг вакиллари Будапештда музокаралар олиб бордилар. Бу музокаралар натижасида товар айирбошлаш ва тўловлар тўғрисида битим имзоланди. Бир йил муддатга тузилган шу битимга мувофиқ Венгрия Грецияга транспорт ва саноат ускуналари, мотоцикллар, велосипедлар, тўқимачилик саноати буюмлари, шунингдек, илмий ва медицина ускуналари етказиб беради. Шунинг эвазига Венгрия Грециядан тамаки, тери, хўл ва қуруқ мева ҳамда вино олиб туради.

ШАРҚИЙ ПОКИСТОНДА ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

КАРАЧИ, 7 июнь. (ТАСС). Расмий ма'лумотларга қараганда, 6 июньгача Шарқий Покистонда 621 киши қамоққа олинган. Бирлашган фронт парламент группасининг 6 июньга мўлжалланган мажлиси очилишга бирнеча соат қолганда Дакка шаҳар магистратураси томонидан тақиқланган. Шу блан бирга полициячилар бирлашган фронтнинг штабквартирасини печатлаганлар. Кулна шаҳрида Покистон жиноят ишлари кодексининг 144-моддаси жорий қилинган. Бу модда ҳамма митингларни, намойишларни ман' қилади ва беш кишидан ошиқ тўпланиб туришни тақиқлайди.

Франция Коммунистик партиясининг XIII с'езди

ПАРИЖ, 8 июнь. (ТАСС). Кеча Франция Коммунистик партиясининг охирги мажлисида партиянинг бош секретари Морис Торез нутқ сўзлади. Делегатлар уни гулдурос овациялар блан қутиб олдилар. Торез Франция Коммунистик партияси миллий мустақилликни тиклаш, Франциянинг тинчлигини ва ҳавфсизлигини ҳамда француз халқининг социал прогрессини та'минлаш йўлида ҳамма миллий ва демократик кучларни жипслаштириш учун курашишга қаттиқ қарор берганлигини уқтириб ўтди.

Торез айтдики, Франция Коммунистик партияси «Европа мудофаа бирлашмаси»га қарши, Ҳинди-Хитойдаги урушга қарши ва Франциянинг миллий мустақиллигини тиклаш учун курашга ёрдам берадиган ҳарбир ҳаракатни, я'ни парламентда ва мамлакатда бўладиган шундай ҳарбир ҳаракатни қўллаб-қувватлашга тайёрдир.

Франция Коммунистик партияси XIII с'ездининг охирги мажлисида Франция Коммунистик партиясининг раҳбарлик органлари сайланди.

Франция Коммунистик партияси Марказий комитетининг а'золари қилиб Морис Торез, Жак Дюкло, Марсель Кашен, Этьен Фажон, Франсуа Бийу, Лоран Казанова, Раймон Гюйо, Леон Мовэ, Марсель Сэрвэн, Вальдек Роше, Жаннетта Вермерш, Клодина Шома, Луи Арагон ва Франция Коммунистик партиясининг бошқа кўзга кўринган арбоблари сайландилар.

МК а'золигига ва кандидатлигига жам'и 72 киши сайланди.

Франция коммунистик партиясининг XIII с'езди сиёсий рух ва энтузиазм ғоят ошган бир вазиятда ўз ишини тамомлади.

* * *

Франция коммунистик партиясининг Марказий комитети ўзининг биринчи мажлисида Сиёсий бюрони қуйидаги составда сайлади: Морис Торез, Жак Дюкло, Марсель Кашен, Франсуа Бийу, Этьен Фажон, Раймон Гюйо, Леон Мовэ, Вальдек Роше, Лоран Казанова, Жаннетта Вермерш.

Сиёсий бюро а'золигига кандидат қилиб Леон Фейкс, Жорж Фришманн, Марсель Сэрвэн сайланди. Франция Коммунистик партиясининг бош секретари қилиб Морис Торез сайланди.

Пальмиро Тольятти Римда нутқ сўзлади

РИМ, 7 июнь. (ТАСС). Италия Коммунистик партиясининг бош секретари Пальмиро Тольятти кеча Коммунистик партия Рим федерацияси конференциясининг охирги мажлисида нутқ сўзлади.

Даставвал Тольятти фашизм оғдариб ташланган вақтдан буён ўтган 10 йил ичида пойтахтда Компартиянинг та'сири узлуксиз равишда ўсиб келганлигини уқтириб ўтди. У кўрсатиб ўтдики, лекин эришилган муваффақиятлар Компартия Рим федерациясининг раҳбарларини ва а'золарини халқ ўртасида борган сари кўпроқ тарафдорларни жалб қилиш учун курашни, шунингдек уй-жой қурилиши соҳасида спекулянтларга қарши ва йирик помешчикларга қарши курашни сусайтиришга сабаб бўлмаслиги керак, йирик помешчиклар Рим вилоятида энг катта иқтисодий кучни ташкил қилади.

Сўнгра Тольятти айтдики, тинчлик, демократия ва социализм учун кучайиб кетган кенг халқ ҳаракати олдида америка империализми ва итальян реакцияси кучлари фашизмни очиқдан-очиқ тиклаш йўлидаги уринишлар ҳалокатга олиб келажагини ва шу уринишлардан, албатта, ғалаба қилиб чиқаолмаяжакларини билганликларидан, ўз ҳукмронликларини «муттаҳамликдан иборат сайлов қонуни» каби ва «Европа мудофаа бирлашмаси» ҳақидаги шартнома каби методлар блан сақлаб қолишга уринмоқдалар.

Коммунистик партия ва бошқа демократик кучлар «муттаҳамликдан иборат реакцион сайлов қонуни»нинг хавфини йўқотиш учун халқ томонидан олиб борилаётган курашга бошчилик қилабилдилар. Компартия ва бошқа демократик кучлар «Европа мудофаа бирлашмаси»га қарши бутун халқнинг курашига бошчилик қилиш учун ўз кучларини сафарбар қилмоқлари керак. Бу бирлашма Италияни америка империалистларига бўйсунган ҳарбий ташкилотнинг қул қилишига олиб келар эди.

Коммунистлар, деди ўз сўзини давом этдириб Тольятти, бирнеча йиллар мобайнида шундай йўлни таклиф этиб келмоқдаларки, бу йўл ҳукмрон синфлар бораётган йўлдан фарқ қилади. Коммунистлар таклиф қилиб келаётган йўлдан борганда жамиятни ташкил қилишнинг энг ривож топган ва ҳозирги замон формалари сари муқаррар равишда олға қараб бориш унчалик мураккаб ва машаққатли бўлмайди; бу йўл мамлакатнинг миллий мустақиллигини ва иқтисодий тараққиётини ҳимоя қилишни истаган, лоақал итальян экономикасидаги энг қолоқ, феодал ва монополистик томонларни йўқ қилиш йўли блан мамлакатни иқтисодий жиҳатдан тараққий эттиришни ҳимоя қилишни истаган ҳамма кучлар ўртасида энг кенг асосда келишиш имкониятини беради.

Коммунистик партия бу йўлни қийинчиликлардан қутилиш учун таклиф этаётгани йўқ, чунки ижодий ҳамкорлик сиёсати кураш, пропаганда ва фош қилиш сиёсатига қараганда ҳам янада мураккаброқ бўлиши мумкин бўлур эди. Коммунистик партия бу янги йўлни шунинг учун таклиф этаётирки, бу йўл мамлакатнинг умумий манфаатларига жавоб беради. Бу чақириқ ўз раҳбарлари юргизаётган ва реакцияга қулларча буйсунишдан иборат бўлган сиёсатни ма'қулламаётган софдил социал демократларга қаратилган. Бу чақириқ ҳамма тенденциялар ва партиялардаги самимий демократларга қаратилган. Бу чақириқ даставвал католик дун'ёсига қаратилган.

Биз, деди Тольятти, католик дун'ёсидан бизнинг ҳамма талабларимизни қўллаб-қувватлашини талаб этмаймиз. Биз уни империализм кучларигами ёки тинчлик кучларигами тарафдор эканлигини, эксплуататорларгами ёки эксплуатация қилинучиларгами тарафдор эканлигини, мустамлака халқларини эзувчиларгами ёки озодлик учун курашаётган мустамлака халқларигами тарафдор эканлигини белгилаб олишга чақирамиз.

Католик дун'ёсининг раҳбар доиралари коммунистик партияларга қарши ва прогрессив халқ ҳаракатига қарши кураш блан банддирлар. Броқ уларнинг черковдан четлатишлари ва идеологик террори халқларнинг прогресс йўлидаги ҳаракатини тўхтатиш уёқда турсин, балки черков аҳлларининг ба'зи қисми ўртасида шак-шубҳа ва саросима туғдирди ҳамда кўпчилик католикларнинг очиқдан-очиқ норозилигига сабаб бўлди.

Биз католик кучларга, деди Тольятти, халқаро сиёсат соҳасидаги ҳам, ички сиёсат соҳасидаги ҳам асосий проблемаларни ҳал қилиш учун коммунистлар, социалистлар ва ҳамма прогрессив оқимлар блан биргаликда конкрет битимга эришиш йўлида уриниб кўришни таклиф этамиз. Масалан, атом қуролига қарши кураш тўғрисида, мамлакат ичидаги сиёсий кескинликни йўқотиш учун социал характердаги тадбирлар ҳақида келишиш мумкин бўлур эди.

Коммунистлар блан католиклар ўртасида, деди Тольятти ўз сўзининг охирида, бундай келишувлар бемалол мумкин, Коммунистик партия ҳамма жойда, айниқса черковнинг та'сири катта бўлган Римда шундай ҳаракат қилмоғи керакки, бундай келишувларга эришилсин ва шу блан энг муҳим миллий проблемаларни ҳал этиш енгиллаштирилсин.

ЯПОНИЯ ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ШАНХАЙ, 8 июнь. (ТАСС). Киодо Цусин агентлиги хабар беради: Кеча Токиода тинчликни ҳимоя қилиш конференцияси очилди. Конференция атом ва водород бомбаларини тақиқлаш ҳақидаги, Осиёда хавфсизлик тўғрисидаги, халқаро кескинликни юмшатиш ҳақидаги ва тинчлик учун кураш ҳаракатини янада ривожлантириш ҳақидаги масалаларни муҳокама қилади. Бу конференция конституцияни ҳимоя қилиш ассоциацияси, Япония тинчликни ҳимоя қилиш комитети, хотин-қизлар ташкилотлари федерацияси, Япония-Хитой дўстлиги жамияти, Япония-Совет дўстлиги жамияти, касаба союзлари бош кенгаши, олимларнинг демократик ассоциацияси ва бошқа ташкилотлар томонидан биргаликда чақирилди. Конференцияни очиш вақтида мамлакатнинг ҳамма томонларидан келган 1500 га яқин вакил ҳозир бўлди. Конференция мажлисининг президиумига Япониянинг Таиланддаги собиқ элчиси, ҳозир Япон-Хитой савдосига ёрдам бериш жамиятининг раиси Кумаици Ямамота, Жаҳон Тинчлик Кенгашининг а'зоси Камикадзу Сайондзи, конституцияни ҳимоя қилиш ассоциациясидан Сумил Такаку, Томодза Абе ва Масахару Хатанака сайландилар.

ЮГОСЛАВИЯДА СУВ ТОШҚИНИ

ПАРИЖ, 7 июнь. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги мухбирининг Белграддан хабар беришича, 4 июнь тушдан кейин Словенияда, Подгорьенинг жанубида мисли кўрилмаган даражада кучли жала ёғиб ўтган. Жала натижасида кишилар ўртасида қурбонлар бор. Кўп чорва моллар ҳалок бўлган. Жала натижасида етказилган зарар бирнеча миллиард динарга етади. Кўп дар'ёларнинг суви тошиб, кўприкларни ва кечиш жойларини вайрон қилган ҳамда далаларни сув босган.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 9/VI да **Юрак сирлари**, 10/VI да **Қутлуғ қон**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида) — 9/VI да **Нурхон**, 10/VI да **Муқимий**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 11/VI да **ўзбек ашула ва рақс ансамблининг концерти**. Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

12 ва 13/VI да Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Тамарахоним концертлари**. Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (кеч соат 8 гача), НАВОИЙ номли (кеч соат 8 гача), «ИСКРА» (кеч соат 8-20 минутгача), «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — янги бадиий фильм **Партизан болалари**.

«РОДИНА» — кеч соат 10 да **Парм ободатхонаси** (1-нчи серия).

«ИСКРА» — кеч соат 9 дан **Тирик мурда** (иккала серия).

ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 10 да **Ёш Карузо**.

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — кеч соат 10 да **Максимка**.

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли — **Партизан болалари**.

«9-НЧИ МАЙ» — **Сепли тўй**.

«ХИВА» — **Бўйиндаги Анна**.

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — **Ҳаёт учун**.

1954 йил 16 июнь соат 14 яримда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси математика ва механика институтининг илмий совети мажлисида (Астрономическая кўча, 11-нчи уй)

С. Д. Жалолов

физика-математика фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация темаси: «Тўлиқсиз бэта-функция ва унинг қўлланилиши».

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 оркали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 136, хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, э'лонлар бўлими — 38142

Р 01754. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1350.